

Raport științific sintetic

privind implementarea proiectului în perioada 1 ianuarie 2012 – 31 decembrie 2016

PNII-ID-PCE-2011-3-1010 *Reînnoirea Esteticii: de la artă la viața cotidiană*

Director de proiect: Prof.dr. Dan Eugen Rațiu

Proiectul a vizat revizuirea conceptelor și metodelor esteticii filosofice și extinderea domeniului său de aplicare către arii ale vieții cotidiene care au fost neglijate de abordările tradiționale, pentru a răspunde schimbărilor survenite în practicile artistice și sociale în ultimele decenii. În anii 2012-2016¹ au fost desfășurate următoarele activități (A) prevăzute în planul de realizare a proiectului, pe trei linii de cercetare (LC), fiecare cu trei obiective (O):

LC 1 Estetica vieții cotidiene și arta contemporană: reînnoirea conceptelor și metodelor (2012-2016): **A 1.1** Analiza celor mai recente puncte de vedere cu privire la relația dintre estetică și sociologia artei în abordarea artei contemporane. **A 1.2** Analiza modurilor de operare ale lumii artei contemporane internaționale, vizând actorii și instituțiile acesteia; *Etapă intermediară:* Identificarea limitelor și beneficiilor metodelor și conceptelor estetice. **A 1.3.** Construcție teoretică: modelarea unui cadru conceptual și a unei metodologii specifice pentru o platformă teoretică ce combină discursurile estetic și sociologic cu privire la arta contemporană (2012). **A 2.1** Identificarea și analiza conceptelor-cheie heideggeriene ce au influențat estetica contemporană a cotidianului și a modului în care acestea funcționează în cadrul său (2012). **A 4.1** Analiza comparativă a filosofiei artei fenomenologic-hermeneutică a lui Heidegger și a teoriilor instituționale ale artei (2013). **A 7.1** Construcție teoretică: un nou cadru teoretic pentru estetica vieții cotidiene – muncă, locuire, comunicare și socializare –, pornind de la gândirea lui Heidegger asupra vieții cotidiene (2014 - 2015 - 2016).

LC 2 Situații sociale estetice și tehnici ale sinelui: corp și modă (2012-2016): **A 3.1** Analiza conceptuală a termenilor-cheie utilizați în cadrul proiectului – estetic, estetică, politic, politică, etc. – și a tendințelor contemporane în „estetica vieții cotidiene” (2012). **A 5.1** Analiza practicilor artistice convenționale considerate ca fiind relevante social sau politic. **A 5.2** Analiza prezenței altor „obiecte estetice” non-convenționale în domeniul experienței estetice cotidiene (2013). **A 6.1** Trecerea în revistă a teoriilor despre corp și modă și investigarea contribuțiilor recente referitoare la corp și modă în cadrul esteticii vieții cotidiene. **A 6.2** Construcție teoretică: modelarea unui vocabular conceptual care să dea seama de natura interdependentă a corpului și modei (2013). **A 8.1** Construcție teoretică: un nou cadru teoretic pentru abordarea „situațiilor sociale estetice” cotidiene (2014). **A 10.1** Construcție metodologică: evaluarea instrumentelor metodologice, în scopul identificării celor adecvate pentru obiectivele acestei linii de cercetare; identificarea populației-țintă și a metodologiei de testare (2015). **A 10.2** Studiu de caz: tehnici ale corpului și modei în creația-de-sine din cadrul comunității artistice a orașului Cluj-Napoca (2016).

LC 3 Aplicarea teoriilor estetice la politica culturală și managementul artelor/cultural (2014-2016): **A 9.1** Investigarea corpusului de teorii care includ principiile esteticii/cunoașterii estetice aplicate la procesele de management și de politici publice culturale, inclusiv legăturile dintre aceste teorii și alte domenii de cercetare, cu scopul de a identifica conceptele și metodele actuale în procesul formulării de noi cadre de analiză. Studiarea teoriilor și metodologiilor bazate pe estetică, cu accent pe analiza noilor

¹ Durata proiectului a fost prelungită cu 2 ani (2015-2016), cu transferarea corespunzătoare a obiectivelor și activităților prevăzute în planul de realizare a proiectului, în urma reducerii finanțării în anii 2013 și 2014 (cf. Anexa IV la Contract).

modalități de gândire și de cunoaștere, și anume: a) analiza/definirea/diferențierea conceptului de „cunoaștere estetică” în raport cu cunoașterea în știință și conceptul de „tehnologie”; b) analiza rolului structurilor figurative/ metaforice de gândire în management și procesele politicii publice; c) delimitarea și analiza operațiunilor esteticului/ experienței estetice în „estetica vieții cotidiene”, și a rolului esteticii în motivarea indivizilor. *Etapă intermediară*: Identificarea limitărilor metodelor și conceptualizării pozitivistice; concretizarea unor principii estetice pentru aplicare și testare. **A 9.2** Schițarea unor aplicații concrete ale principiilor esteticii/ cunoașterii estetice în zonele de acțiune și practică (2014). **A 11.1** Construcție teoretică: dezvoltare de noi concepte care încorporează principiile esteticii și „cunoașterii estetice” pentru aplicații specifice în domeniul managementului cultural și al politicii artelor. *Etapă intermediară*: perfecționarea instrumentelor (concepte, metode), pentru examinarea cazului politicii și managementului artelor prin prisma principiilor estetice în formularea de aplicații concrete (2015). **A 11.2** Propunere de metode avansate – noi modalități de analiză conceptual-creativă: conceptualizare dinamică, creativă, inovativă și critică – și noi diagnostice, în special prin dezvoltarea unor moduri de abordare și de evaluare pentru extinderea și integrarea cadrelor teoretice pentru predare, învățare și acțiune în ariile managementului și politicilor culturale (2016).

În urma activităților de cercetare, obiectivele științifice propuse pentru anii 2012-2016 au fost îndeplinite integral, respectiv:

LC 1 Estetica vieții cotidiene și arta contemporană: reînnoirea conceptelor și metodelor (2012-2016) - O 1: Dezvoltarea unei noi platforme metodologice de abordare a artei contemporane, asociind metodele esteticii și sociologiei artei (2012). **LC 1 - O 2:** Clarificarea surselor și fundamentelor heideggeriene ale esteticii cotidianului, precum și a meritelor și limitelor acestora (2012). **LC 1 - O 4** Construirea și justificarea unui concept cultural al artei satisfăcător pentru soluționarea conflictului dintre teoria speculativă (heideggeriană) și teoriile instituționale ale artei (2013). **LC 1 - O7:** Dezvoltarea unor noi concepte și arii de cercetare ale esteticii vieții cotidiene, pornind de la conceptele lui Heidegger (2014-2016).

LC 2 Situații sociale estetice și tehnici ale sinelui: corp și modă (2012-2016) - O 3: Explicarea termenilor și teoriilor utilizate în câmpul esteticii vieții cotidiene în relație cu politicul/ politica (2012). **LC 2 - O 5** Evaluarea critică a modelelor teoretice asupra relațiilor dintre estetic(ă) și socio-politic(ă). **LC 2 - O 6:** Formularea unui corpus de concepte estetice capabile să dea seama de interdependența corp - modă în procesul de elaborare creativă de sine (2013). **LC 2 - O8:** Dezvoltarea unui model teoretic al situațiilor sociale estetice (2014). **LC 2 - O10:** Crearea – pe baza rezultatelor teoretice anterioare – a unor instrumente metodologice vizând identificarea unor pattern-uri de tehnici de inventare de sine prin corp și modă, și aplicarea acestora la studiul unei comunități artistice (2015-2016).

LC 3 Aplicarea teoriilor estetice la politica culturală și managementul artelor/cultural (2014-2016) **LC 3 - O9:** Formularea unui set de principii coerente, consistente și justificabile în cadrul esteticii/cunoașterii estetice, pentru aplicare în procesele de management cultural și de politici publice culturale, în vederea îmbunătățirii metodelor și practicilor în aceste sfere de activitate (2014). **LC 3 - O11:** Dezvoltarea unei estetici „orientate spre-acțiune” (noi concepte, metode avansate) pentru extinderea în continuare a cercetării și aplicațiilor în ariile managementului artelor și politicii culturale, care să răspundă mai bine problemelor și provocărilor din domeniile economic și politic (2015-2016).

La realizarea obiectivelor științifice și a activităților corespondente – inclusiv difuzarea rezultatelor prin conferințe și publicații – au participat toți membrii echipei de cercetare: Dan Eugen Rațiu, director de proiect și 2 tineri cercetători începând cu anul 2012, post-doctorand Ștefan-Sebastian Maftai și doctorand Cristian Hainic (care o obținut titlul de doctor la sfârșitul anului 2013). Lor li s-au alăturat prin concurs începând cu 1 ianuarie 2013 alți 2 tineri cercetători, post-doctoranda Ileana Nicoleta Sălcudean și doctoranda Edith Alexandra Lazar (în 2013²). Pe parcursul proiectului au mai contribuit la unele activități – 2

conferințe și 2 publicații în colaborare, organizarea a două workshop-uri internaționale –, trei colaboratoare din țară și străinătate, dr. Mara Victoria Rațiu (Universitatea de Artă și Design, Cluj-Napoca), dr. Codruța Porcar (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), și dr. Constance DeVereaux (Northern Arizona University, Flagstaff USA).

Indicatorii de performanță propuși pentru întreaga perioadă de desfășurare a proiectului 2012-2016 în ceea ce privește publicarea articolelor (6 articole publicate sau propuse spre publicare în reviste indexate ISI-AHCI sau ERIH și 6 capitole publicate sau propuse spre publicare în volume colective) și participările la conferințe (15 participări la conferințe internaționale și 10 la conferințe naționale) au fost îndepliniți integral și chiar depășiți. Au rezultat următoarele publicații: 8 articole publicate în reviste indexate ISI (6 ISI-AHCI și 2 ISI-SSH), 6 articole publicate în reviste indexate BDI (SCOPUS, EBSCO, ProQuest), 10 capitole publicate în volume colective la edituri internaționale sau naționale recunoscute/clasificate CNCS și 4 cărți publicate la edituri naționale recunoscute/clasificate CNCS, între care 3 cărți de autor și un volum colectiv *Arta și viața cotidiană: explorări actuale în estetică*. De asemenea, sunt în curs de publicare (acceptate) 1 articol în revistă indexată BDI, 3 capitole în volume colective la edituri internaționale de prestigiu și 1 capitol în volum colectiv la editură națională recunoscută/clasificată CNCS, iar 1 articol este în evaluare în revistă indexată ISI-AHCI (cf. ANEXA). În toate cazurile există „*acknowledgments*” ale sprijinului CNCS-UEFISCDI. Două dintre publicațiile ISI-AHCI (Rațiu 2013, Hainic 2016) au primit premiul UEFISCDI pentru publicații științifice ISI. La categoria *alte rezultate* pot fi menționate: 3 articole publicate în reviste/platforme online (Edith Lazar, 2013), 4 recenzii publicate în reviste indexate BDI/ISI-AHCI și editarea a cinci ediții ale *Proceedings of the European Society for Aesthetics* (2012-2016, D. E. Rațiu) (cf. ANEXA).

Difuzarea rezultatelor cercetării în comunitatea științifică în anii 2012-2016 a fost realizată și prin 59 de participări cu lucrări la conferințe, dintre care 35 lucrări la conferințe internaționale prestigioase, cu proceduri riguroase de selecție/*peer-review*, și 24 lucrări la conferințe naționale, precum și prin organizarea a cinci ediții ale Conferinței naționale *Estetică și Teorii ale Artelor* (cf. ANEXA). Ca dovezi de recunoaștere internațională a membrilor proiectului menționăm: Dan Eugen Rațiu a fost ales la Adunarea generală a European Society for Aesthetics (ESA) din 2012 (Braga) ca membru în Comitetul Executiv al ESA și co-editor al *Proceedings of the European Society for Aesthetics* (revista oficială a ESA), iar la Adunarea generală a European Research Network Sociology of the Arts (ESA-RN2) din 2013 (Torino) ca Președinte al Comitetului Director al acestei rețele europene de cercetare (2013-2015); D. E. Rațiu a organizat, în calitate de președinte al rețelei de cercetare ESA-RN2 Sociologia artei, a opta conferință biennială a European Research Network Sociology of the Arts, însoțită de un Workshop *Everyday Aesthetics* (2014, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca) și sesiunea European Research Network Sociology of the Arts din cadrul *12th Conference of the European Sociological Association* (2015, Universitatea Tehnică din Praga). De asemenea, D.E. Rațiu a participat, în calitate de membru al Comitetului Executiv al European Society for Aesthetics (2012-azi), în Consiliul științific al seriilor anuale ale *Conference of the European Society for Aesthetics* (Praga 2013, Amsterdam 2014, Dublin 2015, Barcelona 2016), prin *peer-review*/selecție lucrări și prezidarea unor sesiuni ale conferinței. O altă dovadă de recunoaștere internațională este aceea că doctorandului Cristian Hainic i-a fost decernat „Young Scholar Award” al International Association of Aesthetics (IAA) pentru lucrarea prezentată la *International Congress of Aesthetics-ICA 2013* (Cracovia), precum și „Premiul pentru doctoranzi” (Filosofie), decernat în 2013 în cadrul programului POSDRU „Studii doctorale moderne: internaționalizare și interdisciplinaritate” la Universitatea Babeș-Bolyai (cf. ANEXA).

² Începând din februarie 2014, doctoranda Lazar Edith-Alexandra s-a retras din proiect, din motive personale.

În continuare, voi prezenta sintetic activitățile de cercetare desfășurate pe cele trei linii majore de cercetare și rezultatele lor, cu precizarea că în ansamblul lor acestea formează un tot unitar și au fost obținute în echipă, în urma analizei teoriilor și conceptelor esteticii vieții cotidiene, precum și a observației directe și a studiilor de caz desfășurate pe parcursul proiectului (2012-2016).

1) Pe linia majoră de cercetare **LC 1 Estetica vieții cotidiene și arta contemporană: reînnoirea conceptelor și metodelor**, primele activități (A 1.1 - A 1.3, aferente O 1) au fost desfășurate de Dan E. Rațiu și Ștefan S. Maftai în 2012. Acestea au avut ca scop fundarea cercetării prin utilizarea și dezvoltarea unor modele teoretico-metodologice de natură interdisciplinară. Mai întâi, am verificat validitatea abordărilor disciplinare ale practicilor artistice contemporane și am identificat limitările și beneficiile esteticii filosofice, investigând relația tensionată dar promițătoare dintre estetică și sociologia artei, pe de o parte, și explorând relația specială între filosofie și artă care a oferit gândirii estetice un nou statut în contemporaneitate, pe de altă parte.

Un prim rezultat obținut pe această linie de cercetare de Dan E. Rațiu constă în dezvoltarea unei noi platforme teoretico-metodologice de abordare a artei contemporane, care extinde și integrează conceptele și metodele esteticii și ale sociologiei artei într-un nou tip de demers hibrid. Aceste discipline au acumulat până acum o cunoaștere semnificativă dar specifică asupra unor aspecte diferite ale practicilor artistice contemporane (privite așadar ca „obiecte specifice”), în timp ce practicile respective au fost subîntinse de logica non-specifică și incluzivă a hibridizării. Teza principală este aceea că natura hibridă a practicilor artistice contemporane, precum și necesara cumulativitate (distinctă de simpla acumulare) a cunoașterii despre un *obiect științific comun* solicită un nou cadru conceptual-metodologic, dincolo de tradiționala diviziune a sarcinilor între discipline. Această teză este urmată de trei mișcări teoretice prin care se încearcă depășirea tensiunii între logica incluzivă a hibridizării care subîntinde arta contemporană și dezvoltarea orientată spre specificitate disciplinară atât a esteticii, cât și a sociologiei artei. Mișcărilor respective constau în: (1) apărarea unui demers estetic, chiar dacă hibrid, care permite evidențierea valorii operaționale a judecății estetice în procesele de luare a deciziei și de construcție a strategiilor instituționale din lumea artei contemporane; (2) situarea considerațiilor estetice în analiza sociologică și reciproc a celor sociologice în analiza estetică; (3) definirea și abordarea unui obiect științific comun și, astfel, umplerea golurilor generate de „efectul de siloz” al unor abordări disciplinare izolate. În concluzie, obiectul științific comun al esteticii și sociologiei artei este atât *hibrid* cât și *virtual*: nu este o entitate ontologică, ci înlănțuirea sau punctul de intersecție al pluralității cercetărilor existente. Rezultatele cercetării au fost prezentate de D.E. Rațiu (în colaborare cu M. Rațiu) în conferința internațională a *Research Network Sociology of the Arts* 2012 de la Viena și la Congresul Mediteranean de Estetică de la Florența (2014), și au fost publicate în 2014 într-un capitol în volum colectiv la editura *Eikon* (acreditată CNCS). De asemenea, o carte de autor a fost publicată de D.E. Rațiu în 2012 la editura *Eikon* (acreditată CNCS) (cf. ANEXA).

Pe de altă parte, cercetarea desfășurată de Ștefan-S. Maftai asupra evoluției relației dintre filosofie și artă a avut ca rezultat dezvăluirea genealogiei nietzscheene a gândirii estetice contemporane eliberate de constrângerile teoretice tradiționale. În primul rând, descrierea nietzscheană a filosofiei ca auto-creație în sens existențial sau ca „stil de viață”, urmărind consecvent o metaforologie de ordin estetic, a deschis filosofia către un nou concept al adevărului, de tip existențial, relevant nu numai pentru filosofia, ci și pentru estetica contemporană. În fapt, filosofia ca atare poate fi luată drept o adevărată „estetică a vieții cotidiene” în sensul ei cel mai propriu: ca exercițiu conștient de auto-creație, practică și cunoaștere în același timp a cotidianității. În al doilea rând, definirea filosofiei ca „stil” – deși termenul generează ambiguități epistemologice majore – arată faptul că Nietzsche vedea filosofia ca pe un obiect estetic, ceea ce deschide calea spre reconsiderarea statutului teoretic al filosofiei în postmodernism și prefațează apropierea între filosofie și genul literar. Iar elogiul filosofiei ca elogiul al literaturii va oferi un nou statut

gândirii estetice în contemporaneitate. În al treilea rând, trimiterea la filosofie ca opțiune a „gustului” epocii sau individual indică efortul lui Nietzsche de a scoate filosofia de pe axa sa teoretică și de a o „estetiza”. Ideea „gustului” ca standard al filosofării deschide calea noilor tendințe din estetică, cele care, considerând ca epuizată cercetarea estetică sub standardele tradiționale, încearcă să demareze – printr-o nouă terminologie și o nouă metodologie – includerea *filosofiei* într-un cadru al gândirii estetice considerată de această dată autonomă, adică liberă de constrângerile teoretice tradiționale (precum la Sartwell, Berleant și Rancièr). Rezultate au fost prezentate de Șt.-S. Maftai la *International Workshop on The Historiography of Philosophy: Representations and Cultural Constructions 2012*, Timișoara, iar 1 articol a fost publicat în 2013 într-o revistă indexată ISI-SSH, *Procedia: Social and Behavioral Sciences* (cf. ANEXA).

Tot pe linia de cercetare **LC 1 Estetica vieții cotidiene și arta contemporană: reînnoirea conceptelor și metodelor** alte rezultate semnificative au fost obținute în anii 2012–2016 prin contribuțiile doctorandului Cristian Hainic, aferente direcției/obiectivelor de cercetare O 2, O 4 și O 7. Pe scurt, aceste rezultate constau în explicarea termenilor utilizați în câmpul „esteticii vieții cotidiene” și în clarificarea surselor și fundamentelor sale, a tendințelor contemporane, precum și a meritelor și limitelor sale.

Un prim nivel al cercetării (A 2.1) desfășurate de doctorandul C. Hainic a vizat clarificarea surselor și fundamentelor heideggeriene ale „esteticii vieții cotidiene” (EVC). Rezultatele cercetării constau în: (1) identificarea motivelor pentru care Martin Heidegger e considerat un precursor al EVC; (2) descrierea comparativă a abordării „experiențiale” a artei la John Dewey și a primatului esențial al interpretării la Heidegger; (3) formularea unei definiții de lucru pragmatice a artei care rezultă direct din hermeneutica heideggeriană; (4) identificarea modificărilor pe care ar trebui să le suporte estetica pentru a putea fi „reconciliată” cu filosofia heideggeriană, în măsura în care aceasta din urmă dă naștere unui curent adoptat de un număr crescând de esteticieni. Cercetarea a plecat de la problema subliniată de unii esteticieni contemporani (Sartwell, Mandoki) cu referire la sarcina post-heideggeriană de a regândi atât arta ca atare, cât și fundamentele esteticii ca disciplină. Este vorba, mai precis, de chestionarea limitării a ceea ce numim „artă” la fenomene excepționale care cad sub un anumit canon. În formularea sa originală, sarcina este declarată în opera heideggeriană ca adoptarea unei abordări hermeneutice a artei, însă din moment ce acolo interpretarea subîntinde *toate* activitățile umane, este impusă o identificare cel puțin parțială a artei cu obiectele și experiențele cotidiene. Problema care rezultă de aici se leagă de definirea artei sau de circumscrierea sub o formă sau alta a unui domeniu al acesteia, astfel încât noțiunea de „artă” să nu-și piardă orice consistență ontologică. În această privință cercetarea a identificat două linii de gândire ce oferă răspunsuri alternative: pe de o parte, încercările numite generic „analitice” de a propune definiții noi și perfecționate ale artei, astfel încât ele să corespundă cât mai bine fenomenelor artistice tradiționale și contemporane propriu-zise, iar, pe de altă parte, denunțarea a însăși tradiției care a făcut posibilă formularea și acceptarea respectivelor definiții. A doua linie de gândire este cel mai bine reprezentată în opera lui Heidegger, care nu numai că nu oferă nicio definiție propriu-zisă a artei (gen+diferență specifică), ci face ca orice abordare a operelor de artă să ajungă să descrie într-un final o experiență sau stare umană. Cercetarea arată că tocmai acest lucru îl apropie pe Heidegger de filosofia deweyană a artei și face ca filosoful german să fie considerat, alături de Dewey, un „părinte fondator” al esteticii vieții cotidiene. De altfel, în cazul ambilor filosofi se poate vorbi, până la un anumit punct, de o „destrucție” a fenomenului „artă”, în măsura în care definim destrucția heideggeriană prin identificarea și respingerea straturilor interpretative acumulate de-a lungul istoriei unui concept (e.g. muzeificarea, clasicizarea, atemporalizarea și comercializarea operelor de artă.) În acest caz, teza unui „pragmatism heideggerian” (Okrent, Rorty, Dreyfus) a fost acceptată într-un mod preliminar, pentru a scoate în evidență faptul că experiența umană este dispersată în obiectele și fenomenele cotidiene, idee ce îl apropie pe Heidegger de Dewey. Însă rezultatele cercetării indică și faptul că teza pragmatismului heideggerian trebuie abandonată din

momentul în care accentul cade, în operele târzii ale lui Heidegger, pe o analitică a lucrurilor mai degrabă decât pe una a omului care devine umbrit de acestea. Această mișcare din studiile heideggeriene (susținută de Sinclair, Harman, etc. și sintetizată în cercetarea de față) este menită să ducă estetica vieții cotidiene cu un pas mai departe, dincolo de limitele unei estetici pragmatice centrate pe om (pe linia Dewey-Shusterman), către o ontologie a lucrurilor ca atare. Rezultatele cercetării au fost diseminate de C. Hainic în 3 conferințe internaționale – *Conference of the European Society for Aesthetics* din Braga-Guimaraes (2012), *International Conference „Positioning Interdisciplinarity”* din Nancy (2012) și *International conference A Part of Life: The Meaning of Work Today* la UBB Cluj-Napoca (în colaborare cu Codruța Porcar – și 2 conferințe naționale, Conferința națională *O filă de istorie: om, societate, cultură* și Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor 2012* la UBB Cluj-Napoca. De asemenea, au rezultat următoarele publicații: 1 articol publicat în *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, revistă indexată BDI-EBSCO (2012), 1 articol publicat în versiune revizuită și adăugită în revista *Filozofski Vestnik* indexată ISI-AHCI (2015), 1 articol publicat (în colaborare cu Codruța Porcar) în revista indexată BDI, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai: Philosophia* (2012), 1 capitol publicat într-un volum la editura *Presa Universitară Clujeană* în 2012 (acreditată CNCS), 2 recenzii de carte publicate în reviste indexate BDI (cf. ANEXA).

În continuarea acestei cercetări de către C. Hainic în 2013, un alt rezultat semnificativ (aferent O 4 / A 4.1) a fost obținut: construirea și justificarea unui concept cultural al artei satisfăcător pentru soluționarea conflictului dintre teoria speculativă (heideggeriană) și teoriile instituționale ale artei. Ipoteza este că, deși există o aparentă incompatibilitate între filosofia analitică și cea continentală, putem vorbi de anumite puncte de legătură în ceea ce privește extinderea analizei estetice dincolo de lumea artei, către obiectele și evenimentele cotidiene. Au fost identificate trei premise pentru aceasta: (1) estetica vieții cotidiene depășește domeniul „lumii artei”, în accepția consacrată de Danto, (2) abordarea procedurală în filosofia analitică ține strict de lumea artei, și (3) Heidegger poate fi considerat precursor al esteticii cotidianului. Identificând elemente procedurale în ontologia heideggeriană a cotidianului, cercetarea a oferit un exemplu de aplicare a esteticii dincolo de lumea artei. Definiția formulată în termeni heideggerieni, care pot cuprinde extinderea esteticii în domeniul entităților cotidiene, este: *Un obiect sau eveniment cotidian este (a) un lucru (b) care conferă sens lumii și care poate fi obiectul experienței*. Definiția termenului procedural de „obiect/eveniment cotidian” e, astfel, grefată pe definiția procedurală a artei din teoria instituțională (Dickie). Analiza comparativă a celor două teorii a avut ca rezultat extinderea cerințelor procedurale pentru conferirea statutului de „operă de artă” unui obiect astfel încât să poată fi aplicate și entităților non-artistice. Prin urmare, condiția de artefactualitate e înlocuită de termenii mai permisivi de „lucru” și „reitate a lucrurilor” din hermeneutica heideggeriană. De asemenea, termenul de „lume a artei” (*artworld*) este înlocuit de „lume”, iar, ca un corolar, conferirea de statut în cadrul lumii artei este înlocuită de conferirea de statut în cadrul lumii. Însă dat fiind că, în hermeneutica fenomenologică heideggeriană, lucrul se recomandă pe sine în conferirea sensului asupra lumii, nu numai că analiza estetică depășește granițele instituționale ale lumii artei, ci și adoptă o perspectivă inversă asupra relației dintre subiectul care conferă un statut unui obiect și acel obiect. Desigur, este vorba nu de conferirea ontică a unui statut acceptat convențional, ci de disponibilitatea ontologică inițială pe care toate obiectele o dețin *înainte* de a putea stabili convențional orice despre ele. Așadar, definiția esteticii cotidiene include și componenta ontologică a ceea ce un obiect cotidian este, suplimentând astfel definiția morală (Irvin) sau restrictivă (Melchionne) a esteticii cotidiene deja aflată în dezbatere în filosofia contemporană. Rezumând, cercetarea a avut ca rezultat: (1) identificarea condițiilor pentru o definiție procedurală a artei în teoria instituțională, (2) extinderea condițiilor respective în domeniul vieții cotidiene în hermeneutica filosofică și (3) construirea unei definiții a esteticii cotidiene ca alternativă ontologică la variantele ontice deja existente. Diseminarea a fost asigurată de C. Hainic prin: 1 articol publicat în revista *Revue Roumaine de Philosophie* indexată ISI-

AHCI (2014), o comunicare la *International Congress of Aesthetics-ICA 2013* (Cracovia) și 2 comunicări naționale, Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor 2013* și Conferința doctoranzilor UBB 2013 (cf. ANEXA). Relevanța și valoarea cercetării sale au fost confirmate de „Young Scholar Award” acordat la ICA 2013 Cracovia, de premiul pentru doctoranzi (Filosofie) în cadrul programului POSDRU „Studii doctorale moderne: internaționalizare și interdisciplinaritate” și de calificativul „excelent” obținut la susținerea publică (septembrie 2013) a tezei de doctorat elaborate în limba engleză, *Ontic versus Ontological: Toward a Heideggerian Everyday Aesthetics*.

În anul 2014, C. Hainic a desfășurat activitățile de cercetare A7.1 aferente O7, care au avut ca scop dezvoltarea a noi concepte și arii de cercetare în estetica vieții cotidiene, pe baza conceptelor heideggeriene. Rezultatele cercetării indică un puternic fundament fenomenologic continental al mișcării esteticii vieții cotidiene. Mai specific, fenomenologia heideggeriană a artei și a cotidianității a influențat analizele impactului pe care obiectele și experiențele cotidiene le au asupra unor aspecte-cheie ale vieții: decizii morale (Irvin), culturale (Haapala, Saito), economice (Dewey), și practice în sensul larg al cuvântului (Wittgenstein *apud* Scruton).

Cercetările din anii anteriori au indicat două ipoteze de lucru: (i) termenul de „experiență estetică”, așa cum apare în literatura de specialitate începând cu lucrările lui Dewey, reprezintă conceptul de bază al esteticii vieții cotidiene și (ii) modalitatea în care Dewey descrie trăirea unei experiențe estetice de către o persoană este similar modalității în care Heidegger descrie trăirea unei experiențe (*Erfahrung*) de către *Dasein*. Plecând de la cele două ipoteze, cercetarea din acest an a propus clarificarea conceptului de „experiență estetică” în legătură cu aplicațiile esteticii vieții cotidiene la situațiile cotidiene de muncă, locuire într-un anumit mediu, comunicare și socializarea cu alte persoane. În acest scop, s-a explorat o dezbateră relativ recentă asupra conceptului de experiență estetică: denunțare de către Irvin (2008) și Saito (2009) a aspectului unitar al experienței estetice cotidiene, așa cum era el descris de Dewey (1980) în opoziție cu fluxul continuu și neunitar al experienței. Respectivul denunț este, de fapt, denunțul condiției de excepționalitate a experienței estetice cotidiene. Discuția a evoluat pe mai multe niveluri, numeroși filosofi angajându-se să clarifice impactul, obiectul de studiu și definiția esteticii cotidiene, oferind bazele normative pe baza cărora cercetarea poate fi efectuată în domeniu. Ceea ce cercetarea a făcut în primul rând este să arate că dezbateră este departe de a se fi sfârșit, din moment ce există cazuri (de ex., Melchionne 2013, 2014) în care temeiurile normative oferite contrazic natura cotidianității și, deci, nu reușesc să circumscrie domeniul într-un mod satisfăcător. Apoi, cercetarea a arătat că este necesară o reconsiderare a respingerii condiției de excepționalitate a experienței cotidiene. Argumentul principal folosit a fost că o distincție între experiența excepțională și cea ordinară nu este într-atât de esențială precum unii autori au susținut. Alte argumente folosite pentru clarificarea stării de excepționalitate a experienței estetice au fost: (i) simplul fapt de a circumscrie o experiență o face pe aceasta din urmă excepțională (argument dezvoltat pe lina lui Leddy); (ii) chiar dacă estetica vieții cotidiene se dorește a fi una non-kantiană (Berleant), riscăm ca obiectul său de studiu să devină irelevant sau să cadă în derizoriu dacă îi negăm condiția de excepționalitate (argument dezvoltat pe linia lui Dowling); (iii) descrierea unității experienței estetice efectuată de Dewey nu intră neapărat în contradicție cu descrierea experienței non-excepționale efectuată de Irvin, Saito, sau Melchionne. Așadar, cele două rezultate ale cercetării sunt: (1) clarificarea conceptului de „experiență estetică” și a aplicabilității sale la situații uzuale precum locuirea și desfășurarea activităților de muncă într-un mediu anume, raportarea la artefacte în activitățile zilnice, percepția celorlalte persoane și a experiențelor comune etc. și (2) crearea unui cadru teoretic în care noțiunea de experiență estetică să poată fi folosită cu referință la obiectele de studiu ale esteticii vieții cotidiene, adică obiecte cotidiene, activități uzuale și subiecți comuni. Rezultatele cercetării din acești ani au fost diseminate de C. Hainic într-o comunicare internațională la *Conference of the European Society for*

Aesthetics (ESA), Universitatea din Amsterdam (2014) și o comunicare la Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor* (2014), precum și într-un articol publicat în 2015 în revista *Revue Roumaine de Philosophie* indexată ISI-AHCI (cf. ANEXA).

În anii 2015 – 2016, Cristian Hainic a continuat să desfășoare activități de cercetare pe linia **LC1 Estetica vieții cotidiene și arta contemporană: reinnoirea conceptelor și metodelor**, aprofundând și extinzând cercetările anterioare. Acestea au avut ca scop dezvoltarea a noi concepte și arii de cercetare în estetica vieții cotidiene, pe baza conceptelor heideggeriene. În concordanță cu obiectivele îndeplinite în anii anteriori, cercetarea din acești ani s-a focalizat pe identificarea fundalului ontologic pe care o reorientare a esteticii către acțiune poate fi efectuată. În acest sens, domeniul de cercetare avut în vedere a fost fenomenologia continentală a artei, cu aplicații la influențele heideggeriene asupra dezbaterilor actuale din estetica vieții cotidiene. În lucrările publicate în această perioadă de raportare a fost stabilită măsura în care fundamentarea ontologică a artei întreprinsă de Heidegger este aplicabilă și obiectelor cotidiene, numite „lucruri” atunci când sunt gândite în cheie ontologică. Conceptul principal pentru a indica raportarea ontologică la lume este cel de „tetradă”, sau *das Geviert*. A fost întreprinsă o amplă analiză conceptuală pentru a arăta că în experiența ontologică a unui obiect cotidian ieșim din relațiile ontice către alte „simple obiecte” și căpătăm acces la o parte a structurii lumii pe care respectivul obiect cotidian o face posibilă prin capacitatea sa de a inspira încredere (*die Verlässlichkeit*). Concluzia cercetării efectuate este că „utilizarea” obiectelor cotidiene fără a ne apleca ontologic asupra lor nu înseamnă că puțința lor de a inspira încredere nu mai există, ci pur și simplu că acceptăm să fim puși în contact cu adevărul pe care lucrurile cotidiene îl poartă *într-un mod tacit*. În fapt, cercetarea stabilește că, din punct de vedere heideggerian, aceasta este chiar principala modalitate în care ne raportăm la cotidianitate de obicei. Atunci când obiectele cotidiene nu mai sunt utilizate în mod tacit, ci ne întrebăm asupra modalității în care ne conferă posibilitatea de a desfășura viața noastră zilnic și factic (de exemplu, când obiectele se strică), este pusă posibilitatea de a avea o experiență ontologică a acestor obiecte, devenite astfel lucruri. Rezultatele cercetării din acești ani au fost diseminate de C.Hainic printr-o comunicare internațională la Conferința European Sociological Association, Universitatea Tehnică din Praga (2015) și o comunicare la Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor* (2015) la UBB Cluj. De asemenea, au fost publicate: 1 articol în revista indexată BDI, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai: Philosophia* (2015), o recenzie de carte în revistă indexată BDI (2015), 1 articol într-o revistă indexată ISI-AHCI, *Rivista di Estetica* (2016), 1 capitol în volumul colectiv *Arta și viața cotidiană* (2016) publicat la editura Casa Cărții de Știință (acreditată CNCS), precum și o carte de autor în lb. engleză, *Heidegger and Everyday Aesthetics* (2016) la Editura Eikon (acreditată CNCS), care reunește toate rezultatele cercetării sale (cf. ANEXA).

2) Cea de-a doua linie majoră de cercetare, **LC 2. Situații sociale estetice și tehnici ale sinelui: corp și modă**, a avut ca scop, pe de o parte, dezvoltarea unui nou model teoretic în abordarea unor diverse situații sociale estetice, iar pe de altă parte formularea unei teorii a uzajurilor corpului și modei văzute ca tehnici estetice ale sinelui, pornind de la ipoteza că cele două tehnici sunt interconectate și, prin urmare, solicită o perspectivă unificată. În anii 2012-2016, D. E. Rațiu, Șt.-S. Maftעי, Ileana Nicoleta Sălcudean (din 2013) și Edith Alexandra Lazar (în 2013) au desfășurat activități de cercetare aferente O 3 (2012), O 5, O6 (2013), O8 (2014) și O10 (2015, 2016) din această linie majoră de cercetare, pe ambele direcții.

2.1) Programul de cercetare (aferent O 3 / A3.1) desfășurat de D. E. Rațiu pe direcția **Situații sociale estetice** a abordat mai întâi extinderea domeniului estetic și a ariei de aplicare a esteticii în mișcarea recentă numită „estetica vieții cotidiene” (EVC), cu scopul de a-i descoperi implicațiile pentru teoria estetică și de a chestiona potențialul său de a incorpora diverse obiecte, fenomene și experiențe din viața cotidiană într-un cadru explicativ convingător. Au fost abordate probleme fundamentale ale esteticii, privitoare la natura și valoarea esteticului și a experienței estetice. În primul rând, considerând EVC ca un răspuns la

limitele esteticii moderne, am arătat că extinderea ariei sale de aplicare în zone care au fost neglijate de abordările dominante și revizuirea conceptelor sale de bază sunt strategii valide pentru depășirea acelor limite. Totodată, au fost distinse două mari versiuni ale EVC. Versiunea mai expansivă, „tare” (Saito, Melchionne, Irvin), avansează o concepție pluralistă, care contestă asumțiile uzuale ale esteticii centrate pe arta frumoasă și pe modelul experienței estetice ca experiență „specială”, vizând o regândire radicală a domeniul estetic. Cu toate acestea, cercetarea de față arată că problema este încă deschisă dacă natura esteticului și a experienței estetice, precum și conceptele corespunzătoare sunt radical diferite de cele din sfera artei atunci când sunt abordate sau utilizate din punctul de vedere al „esteticii vieții cotidiene”. Ca urmare, în contrast cu abordările „tari”, am susținut teza că extinderea domeniului estetic și a ariei de aplicare a esteticii în viața cotidiană – incluzând reacțiile estetice care îndemnă spre luarea unor decizii sau spre acțiune –, nu presupune în mod necesar respingerea conceptelor de „experiență estetică”, „estetic” și „judecată estetică” ce au fost neîncetat modelate în raport cu arta. În schimb, fenomenele și practicile corespunzătoare din viața cotidiană și din lumea artei contemporane ar trebui să fie examinate sistematic printr-o abordare comparativă, care ar putea dezvălui atât similitudini cât și deosebiri. Această poziționare teoretică se apropie de versiunea „moderată” a EVC (Dowling), care menține un cadru monist pentru discursul estetic și un concept de „estetic” ce integrează atât diferențele dintre artă și viața cotidiană cât și caracteristicile comune – cum ar fi aspectul normativ, capabil să asigure semnificația esteticului și să susțină o experiență comună în conformitate cu o viziune convingătoare asupra inter-subiectivității. În fine, pornind de la formulările „moderate” ale EVC și teoriile care atrag atenția asupra noului regim al practicilor și experiențelor artistice contemporane de după „cotitura postmodernă”, teza e argumentată prin: aspectul normativ al esteticului; natura schimbătoare și fluidă atât a artelor cât și a vieții cotidiene; și amestecul și hibridizarea lor în fluxul continuu al experienței. Am observat că, de fapt, versiunea „tare” a EVC nu e atât de radicală pe cât presupun susținătorii săi, fiind mai degrabă o completare decât o alternativă la estetica orientată spre artă, atunci când e confruntată nu cu arta frumoasă modernă, ci cu arta contemporană și alte fenomene culturale ca „estetizarea” și „artificarea”, care tind să șteargă granițele dintre experiențele legate de artă și cele din viața cotidiană. O astfel de versiune complementară este mai coerentă în raport cu concepția despre sine și „veritabila ontologie” a vieții cotidiene, care stau la baza esteticii cotidianului. Concluzia este aceea că, pentru a depăși tensiunile și inconsecvențele „esteticii vieții cotidiene”, în special pe linia sa „tare”, este necesar un cadru conceptual mai larg, în măsură să integreze viziuni consistente despre sine, intersubiectivitate și ontologia vieții cotidiene, precum și despre interrelațiile estetic-etic și modul în care răspunsurile estetice se prelungesc în acțiuni. Rezultatele cercetării au fost prezentate de D.E. Rațiu pe plan internațional la *Conference of European Society for Aesthetics 2012* din Braga-Guimaraes și la Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor 2012*, iar 1 articol a fost publicat în *Proceedings of the European Society for Aesthetics (2012)*, revistă indexată BDI-EBSCO, și 1 articol în versiune revizuită în *Estetika. The Central European Journal of Aesthetics (2013)*, revistă indexată ISI-AHCI (cf. ANEXA).

Un alt rezultat al cercetării aferente O 3 / A 3.1 pe linia **Situații sociale estetice** constă în evidențierea de către Șt.-S. Maței a două niveluri diferite ale teoriei „esteticii sociale” – fundamentare și aplicare –, precum și a relației dintre acestea. A fost subliniată necesitatea interogării legitimității termenului de „estetică socială” sau a posibilității însăși a unei estetici sociale ca regândire a rolului esteticii în sfera publică contemporană (Berleant), precum și necesitatea tematizării unei legitimizări a rațiunilor și a modului în care noua estetică socială „a cotidianului” își câștigă locul în suita esteticilor sociale apărute începând cu secolul XVIII. Cercetarea a vizat analiza critică a termenilor fundamentali utilizați în cadrul proiectului – „estetic”, „politic”, „estetică socială”, „situație estetic-socială” –, ca punct-cheie pentru demararea dezvoltării unui nou model teoretic în abordarea unor diverse situații sociale estetice. Această orientare metodologică ține de nevoia dezambiguizării termenului de „estetică socială”, tocmai pentru a

evita eclecticismul metodologic și științific ce pare a înconjura tema respectivă. Astfel, s-a urmărit clarificarea acestui concept pornind de la explorarea istorică a originilor sale în filosofii luministe ale sec. XVIII – Diderot, Rousseau, Kant, Schiller –, pe urmele cărora autori contemporani ca Rancièrè, Berleant sau Welsch au căutat să regândească natura socialului în artă la sfârșitul secolului XX. Au fost evidențiate câteva caracteristici fundamentale ale acestui concept, având ca fundal teoria schilleriană a esteticii sociale. Demersul analitic a vizat trei aspecte fundamentale în delimitarea câmpului conceptual al „esteticii sociale”:

- (1) Aspectul sau momentul în care estetica socială și-a găsit fundamentarea într-o teorie modernă a gustului ca derivat direct sau indirect al unei teorii a sentimentelor morale la Shaftesbury, Kant și Schiller.
- (2) Aspectul „social” al esteticii sociale, cu reverberații importante în teoriile socializării ce țin de domeniul sociologiei artei.
- (3) Aspectul „estetic” al socialului, vizibil în cadrul abordărilor contemporane ce trimit spre teoriile „estetizării” și ale „artificării” din spațiul public sau privat. Acest aspect a fost supus în continuare unei critici epistemologice, pentru a distinge sensul „esteticii” din teoria estetică și cel atașabil fenomenelor încadrate astăzi în sfera „esteticii” sociale. Rezultatele cercetării au fost prezentate de Șt.-S. Maftai la *International Conference of Applied Social Sciences (ISSA) 2012*, Timișoara, și la Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor 2012*, iar 1 articol a fost publicat în 2013 într-un volum la editură internațională, Cambridge Scholars Publishing (cf. ANEXA.)

Un alt rezultat semnificativ obținut pe linia de cercetare **Situații sociale estetice** constă în evaluarea critică a modelelor teoretice asupra relațiilor dintre estetic(ă) și socio-politic(ă), începând cu problema clasică a relației între libertatea estetică și cea politică, până la problema actuală a identității în lumea virtuală și la controversele recente despre „criză” și „critică” (artistică) și rolul artiștilor/artelor în dezvoltarea durabilă sau schimbarea socială. Acest rezultat a fost obținut în urma analizei practicilor artistice convenționale considerate ca fiind relevante social sau politic, precum și a analizei prezenței altor „obiecte estetice” non-convenționale în domeniul experienței estetice cotidiene, prin contribuțiile lui D. E. Rațiu și Șt.-S. Maftai.

Pe de o parte, cercetarea desfășurată de Șt.-S. Maftai (aferentă O 5 / A 5.1) a avut ca scop critica modelului teoretic uzual al relației dintre estetic și politic, mai întâi prin analiza noțiunii de „libertate estetică” în cadrul dizertațiilor estetice ale lui Schiller, ce se relaționează direct cu teoria sa referitoare la „statul estetic” ca forma supremă a educației estetice. Analiza a vizat mai întâi receptarea de către Schiller a tezelor morale și estetice ale lui Kant, punând în evidență sugestia lui Kant referitoare la relevanța morală a experienței estetice, precum și provocările pe care teoria schilleriană a educației prin frumos le aduce variantei luministe a „educației estetice”, ce vedea educația estetică drept mijloc pentru progresul moral și intelectual al umanității. Pentru Schiller, educația estetică nu este atât un mijloc, cât un scop în sine; prin educația estetică, desfășurată exclusiv în cadrele luministe ale contemplării frumosului, omul nu este educat moral, ci estetic: frumosul deschide însă calea spre libertate. El sugerează că ideea libertății morale poate fi transferată unei sfere a libertății politice, cu alte cuvinte, că o estetică-politică este posibilă. Astfel, se poate găsi un numitor comun între politic și estetic în cadrul unei teorii unificatoare. În continuare, cercetarea a vizat reevaluarea temei educației estetice a lui Schiller din perspectiva valorii ei asupra cotidianității, comparând tezele lui Schiller cu reacția critică pe care subiectul valorii morale a artelor îl provoca în scrierile unui alt autor al secolului al XVIII-lea, J.-J. Rousseau. Cercetarea a pornit de la negarea de către Rousseau a oricărei înrâuriri pozitive a artelor în viața comunității ca un tip de răspuns *avant la lettre* la precizările lui Schiller, revenind cu analiza asupra valorii și efectului artei asupra vieții cotidiene a individului. Concluzia cercetării este că artele, văzute în maniera pozitivă în care apar în textele lui Schiller, contribuie sub trei aspecte asupra vieții cotidiene: social, moral și individual-creativ. Din perspectiva rousseauistă, dimpotrivă, pozitivitatea valorii cotidiene a artelor este negată tot sub cele trei aspecte descrise mai sus. Rezultatele cercetărilor au fost diseminate de Șt.-S. Maftai prin comunicări la *International*

Congress of Aesthetics-ICA 2013 (Cracovia), la Conferința națională Estetică și Teorii ale Artelor 2013 și la XXXVIème Congrès de l'ASPLF 2016, precum și prin: 1 articol publicat în revistă indexată ISI-SSH, Procedia: Social and Behavioral Sciences (2014) și 1 capitol acceptat spre publicare în volumul Actes du XXXVIème Congrès de l'Association des Sociétés de Philosophie de Langue Française (ASPLF) (2016) la editura Universității Al. I. Cuza Iași (acreditată CNCS) (cf. ANEXA).

De asemenea, pe linia O 5 / A 5.2, Șt.-S. Maftעי a investigat problema actuală a „identității virtuale” ca formă de artificioare și estetizare a sinelui în lumea virtuală. Identitatea, care se reflectă prin „comunicarea mediată prin computer” (CMC) ca identitate virtuală, devine o sursă de semnificație socială în lumea contemporană. Cercetarea a pornit de la teoriile lui Baudrillard și Castells, reușind să formuleze o direcție proprie de analiză a fenomenului identității virtuale prin utilizarea angrenajului conceptual al esteticii cotidiene și, astfel, să fixeze un alt punct-cheie în dezvoltarea unui nou model teoretic de abordare a unor diverse situații sociale estetice. Concluzia este că identitatea virtuală presupune o formă de estetizare, care se reclamă de la estetizarea individului și a vieții sale cotidiene așa cum apărea ea în formele de început ale modernității. În modernitatea târzie, estetizarea nu mai este în mod fundamental nemediată, adică legată de aspectele reale ale vieții și comportamentului indivizilor, ci apare și mediată, prin intermediul CMC. Studii recente au arătat că identitatea virtuală angrenează în procesul ei și forme ale sinelui care afectează în mod concret și în timp real procesele de reflectare a imaginii de sine în realitatea cotidiană. Astfel, este posibil de a discuta despre un sine virtual ce are efect în timp real asupra sinelui real. Exemplul platformelor de socializare sau de tip *Second-life* prezintă cazuri de estetizare, de stilizare a sinelui în virtual care au efecte în planul real, al percepției de sine la nivelul individului și al societății. În aceeași măsură, în cazul estetizării sinelui virtual, așa cum arată studiile sociologice, perspectiva sinelui se transformă fundamental: vorbim astfel de un sine care este fluctuant și multiplu, un sine ca proces și nu ca produs al proceselor de socializare și de internalizare a codurilor de valori și de acțiune. Relevanța cercetării de față constă în perspectivele noi deschise în analiza fenomenelor identității virtuale prin situarea sa din punct de vedere estetic. Astfel, propunerea unui model conceptual bazat pe concepte ale esteticii pentru fenomene care uzual sunt abordate de sociologia informației și a comunicării reprezintă o depășire atât a cadrelor conceptuale ale sociologiei informației cât și ale esteticii tradiționale. Rezultatele cercetărilor au fost diseminate de Șt.-S. Maftעי printr-o comunicare internațională la *Workshop Everyday Aesthetics*, UBB Cluj-Napoca (2014) și 1 un articol publicat într-un volum colectiv la editură internațională, Cambridge Scholars Publishing (2014) (cf. ANEXA).

Pe de altă parte, în cadrul O 5 / A 5.1, D.E. Rațiu a investigat interacțiunile între critica artistică a capitalismului și dinamica recentă a acestuia, cu accent pe relevanța socială și politică a practicilor artistice în contextul globalizării („capitalismul-rețea”), având ca scop dezvăluirea consecințelor (paradoxe) ale criticii artistice în ceea ce privește normele excelenței, piața forței de muncă și stilurile de viață – cele ale artiștilor precum și altor „creativi”, persoane angajate în ordinea capitalistă. Astfel, s-a pus întrebarea dacă putem construi o practică democratică a excelenței sau un stil de viață prin generalizarea modelului artistic? O altă sarcină importantă a fost de a clarifica ceea ce este *critica* și modul în care ar putea fi exercitată în sens practic de către artiști, precum și rolul lor în dezvoltarea sustenabilă sau în schimbarea socială. Strategiile culturale ale dezvoltării urbane, spre exemplu, au identificat contribuția artiștilor în promovarea consumului cultural (în anii 1970 și 1980), precum și în jurul producției culturale și în economia simbolică (în 1990). Mai recent, perspectiva urbană culturalistă (Borer), punctul de vedere cognitiv-cultural (Scott) și noua paradigmă de dezvoltare urbană sustenabilă (Kirchberg, Kagan și Verstraete), împărtășesc ideea că expresiile individuale și colective ale creativității, inclusiv cele artistice, ar putea fi canalizate pentru a aborda nu numai reînnoirea urbană, dar și regenerarea economică durabilă a mediului, justiția socială și construirea comunității urbane. Astfel, artele/artiștii ar putea juca un rol important atât în

procese materiale cât și imateriale: construirea identității sociale și contribuții la apartenența socială; crearea imaginii orașului și a identității urbane; crearea de locuri semnificative cultural: mituri ale locului bazate pe povestiri și amintiri colective, etc. Aceste demersuri sunt valoroase în re-gândirea încercărilor de a evalua arta exclusiv pe baza valorii sale instrumentale și prin așa-numitele criterii măsurabile sau ritualuri de verificare. Într-adevăr, noțiunea de dezvoltare urbană bazată pe sustenabilitate culturală ar putea fi îmbunătățită prin luarea în considerare a artei nu doar ca un alt „instrument” (cum ar fi tehnologia), așadar, fără a o supune unui calcul în termeni de rezultate, eficiență și control. În schimb, se poate opta pentru valoarea sa intrinsecă și autonomia față de orice constrângere politică. Cu toate acestea, concluzia cercetării este că modelul artistic al excelenței și al organizării flexibile a muncii nu poate fi generalizat la întregul corp social, fără costuri în termeni de insecuritate și instabilitate. În schimb, artiștii pot juca în mod liber și autonom un rol-cheie în deschiderea de noi posibilități, fie pentru calitatea vieții emoționale fie pentru stilul de viață, prin promovarea schimbărilor spre un stil de viață sustenabil. Diseminarea rezultatelor a fost realizată de D.E. Rațiu prin: 3 comunicări internaționale – *International Conference on Cultural Policy Research (ICCPR)*, Barcelona (2012), *Conference on Social Theory, Politics and the Arts (STP&A)* din Baton Rouge, SUA (2012), și *Conference of the ESA-Research Network Sociology of the Arts* din Torino (2013) – și 1 articol publicat în 2013 în *City, Culture and Society*, revistă indexată BDI-SCOPUS, iar 1 capitol a fost acceptat spre publicare în 2014 într-un volum colectiv la o editură de prestigiu internațional, Palgrave-MacMillan (cf. ANEXA).

Altă investigație aferentă O 5 / A 5.2 desfășurată de D.E. Rațiu pe direcția de cercetare **Situații sociale estetice** se înscrie în aria disciplinară a „esteticii vieții cotidiene” (EVC), pentru a-i critica/consolida fundamentele și a-i explora noi aplicații ca *estică practică*. Metodologic, am propus o abordare multi-stratificată în tradiția filosofiei practice, investigând mai întâi problemele și conceptele anterioare aplicării sale. În general, versiunea „tare” a EVC urmărește: (1) să evedențieze și salveze *cotidianitatea* cotidianului și *mundanitatea* mundanului, și să ofere maniera potrivită de a le aprecia estetic; (2) să integreze aspectele etice și estetice ale vieții, propunând un demers ce se înscrie în limitele eticii mediului sau studiilor culturale. Miza analizei este astfel înțelegerea esteticii ca disciplină filosofică și elucidarea câtorva probleme filosofice esențiale: concepțiile consistente despre *sine*, *intersubiectivitate* și *viața cotidiană*, ca un cadru necesar pentru înțelegerea fenomenelor estetice cotidiene – deoarece, atunci când abordăm aspecte ale vieții estetice ca luarea deciziilor sau angajarea în acțiuni pe baza unor considerente estetice, avem de-a face cu obiecte de studiu precum subiecții umani, interacțiunile dintre ei și relațiile lor cu „lumea vieții”. De aceea, un pas important al cercetării a constat în îmbunătățirea cadrului de analiză al esteticii vieții cotidiene, prin evitarea premiselor care i-au subminat consistența și prin clarificarea concepțiilor despre sine, inter-subiectivitate și viața cotidiană, care îi stau la bază. Am argumentat că acest cadru poate fi asigurat prin conceperea esteticii vieții cotidiene ca *filosofie practică*, în tradiția aristoteliană revizuită de Hans-Georg Gadamer. Obiectul acesteia este practica, *praxis*, i.e. comportamentul uman și modalitățile în care oamenii își organizează viața în comun. Astfel, o *estică practică*, orientată spre acțiune, poate să abordeze în manieră proprie și să integreze experiențele estetice cotidiene, practicile și preferințele noastre, precum și consecințele lor etice și politice. Amendamentele și îmbunătățirile la estetica vieții cotidiene includ, ca implicații filosofice ale esteticii practice: (i) o arie de explorare extinsă: estetica nu are de-a face doar cu lucruri, ci și cu subiecți, care interacționează în maniere particulare, în termenii sensibilității proprii, cu mediul lor înconjurător sau cu alți subiecți; pe scurt, trebuie să investigheze și relațiile dintre persoane; (ii) reabilitarea și utilizarea unor concepte precum practică, simț comun, judecată, gust, care includ un tip specific de „cunoaștere practică” ce guvernează relațiile dintre persoane, nu atât relațiile cu lucrurile; (iii) împărtășirea unor supoziții ale filosofiei practice: referința la sine, natura dialogică a experienței estetice, dialectica auto-înțelegerii, etc.; (iv) concepții consistente despre „sinele-care-

experimentează” ca sine întrupat (*embodied self*) și ca o identitate în diferență, pentru care relația cu alteritatea este constitutivă, despre „intersubiectivitate” ca deschidere către celălalt și lărgire a viziunii, și despre „cotidian” ca teren comun al experienței care conectează indivizi, activități și istorii, sau ca realitate intersubiectiv împărtășită a acțiunii pragmatice. De asemenea, în continuarea cercetării, am argumentat că o îmbunătățire a cadrului analitic pentru abordarea dimensiunii estetice a vieții cotidiene este posibilă prin clarificarea altor presupoziii de bază ale Esteticii Cotidianului și a întrebărilor încă deschise – cum ar fi problemele naturii *experienței estetice* a cotidianului, a raportului dintre continuitate și discontinuitate în fluxul experienței unei persoane, ca și a relației dintre dimensiunile private și intersubiective ale „lumii vieții” cotidiene (și, ca urmare, clarificarea instrumentelor conceptuale ale EC în raport cu estetica artei). Teza centrală e aceea că, alături de hermeneutica filosofică (Gadamer), fenomenologia (Edmund Husserl, Georg Simmel, Alfred Schutz) oferă o rețea de concepte – „experiență/ trăire”, „intersubiectivitate”, „viață”, „lumea vieții” – utile pentru clarificarea presupozitiilor Esteticii Cotidianului. Am arătat că rețeaua de concepte propusă de fenomenologie și hermenutică oferă linii puternice de argumentare în apărarea naturii intersubiective a experienței și a vieții cotidiene, similare naturii intersubiective a auto-constituirii sinelui, precum și a unei concepții a „cotidianului” ca împărtășit intersubiectiv cu ceilalți – și, prin urmare, pentru conturarea unei ontologii coerente a vieții cotidiene estetice. Acestea pun în evidență caracterul fenomenologic-intențional, întrupat (*embodied*), semnificativ și transformator al experienței estetice, a situării (*embeddedness*) sale contextuale, precum și a continuității sale în unitatea sinelui și a totalității vieții. Astfel, permit conceperea structurii experienței estetice și lumii vieții cotidiene ca fiind constituită de o dialectică a continuității-și-discontinuității, a unității-și-diferențierii. Acest cadru teoretic a permis investigarea, în continuare, a aplicațiilor esteticii într-o arie largă de activități, în particular deciziile din viața cotidiană și acțiunile generate de gusturile și preferințele estetice, precum și practicile cotidiene din cadrul organizațiilor, pe calea deschisă de „estetica organizațiilor”. Diseminarea rezultatelor cercetării a fost realizată de D.E. Rațiu prin: 4 comunicări la conferințe internaționale – *Heterologies of the Everyday: The Aesthetics of Everyday Life*, Helsinki (2013); *International Congress of Aesthetics-ICA: Aesthetics in Action*, Cracovia (2013); *World Congress of Philosophy: Philosophy as Inquiry and Way of Life*, Atena (2013), *Heterologies of the Everyday: Everyday moods, affects and attunements*, Tartu (2014) –, și 3 comunicări naționale la Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor* 2013, Conferința Școlii Doctorale de Filosofie la UBB Cluj-Napoca 2016 și Colocviul anual al Societății Române de Fenomenologie *Comunitate - identitate - diferență. Priviri fenomenologice*, Universitatea București 2016 (cf. ANEXA). De asemenea, D.E. Rațiu a publicat 1 capitol pe această temă în volumul colectiv *Arta și viața cotidiană* (2016) la editura Casa Cărții de Știință (acreditată CNCS), 1 capitol a fost acceptat spre publicare în 2015 în volumul colectiv *Experiencing the Everyday* la o editură de prestigiu internațional, Aarhus University Press, iar 1 articol este acceptat într-o revistă indexată BDI, *Studia UBB. Philosophia* (2016).

Pe linia de cercetare **Situații sociale estetice** Șt. Maftei a desfășurat activitățile de cercetare A8.1 (aferele O8), având ca scop dezvoltarea unui nou model teoretic în abordarea unor diverse situații sociale estetice, pe urmele modelului propus în fenomenologia estetică a lui Arnold Berleant, conform căruia astfel de situații au asociate senzuri practice și morale. Studiul de caz abordat din această perspectivă teoretică a vizat protestul social, înțeles ca acțiune umană colectivă ce poate fi interpretată în contextul „esteticii protestului”. Aceasta se referă în mod particular la estetizări la nivelul acțiunilor de protest, în cazul în speță, la protestele „environmentaliste” sau „eco-protestele” din România, care sunt relevante pentru tipul de acțiune socială a societății civile românești după 2000. Protestele sociale sunt în general văzute ca evenimente ritualizate, simbolice, de scurtă durată, de mare intensitate, și reprezintă exemple favorite de analiză pentru estetica participativă. Estetica protestului a fost analizată dintr-o perspectivă cosmopolită, transnațională, care a făcut posibilă interpretarea esteticii eco-protestului în România din perspectiva unei

viziuni cosmopolite asupra mediului înconjurător. Au fost investigate elementele estetice ale acestor proteste, ce pot fi incluse în schema unei „estetici a angajamentului” sau a unei „estetici sociale” în sens contemporan (Berleant), în măsura în care aceasta nu se raportează la elemente clasice ale cadrului estetic (estetică formală, relație spectator-operă-artist, contemplație estetică a unui obiect artistic) ci trimite la sensul primar, perceptual al esteticii văzută aici ca estetică participațională. Altfel spus, în acest caz nu avem de-a face cu un obiect estetic propriu-zis, ci cu o situație estetică care devine mobil al atenției estetice. Această situație, care este o situație de sens, poate deveni locul preferat al atenției estetice, prin urmare, poate deveni o „situație social-estetică” (Berleant). Rezultatele cercetării sunt relevante din perspectiva fundamentării teoretice a analizei situațiilor sociale estetice. Astfel, s-a propus un model conceptual de analiză care situează situațiile umane relevante în cadrele unei teorii estetice a situațiilor sociale. Obiectul principal al cercetării l-au constituit simbolismele esteticii environmentaliste din România, acțiunile și ritualurile ei, ca elemente estetizate ale protestelor environmentaliste. S-a propus o direcție proprie de explicare a acestor acțiuni simbolice umane, ca acțiuni care comportă elemente sociale și politice ce pot fi analizate într-un sens cosmopolit. Mai mult, cercetarea a indicat și afinitatea mai puțin discutată între situația estetică și câmpul politic (Jacques Rancière), susținând ideea că situațiile estetice reprezintă prin ele însele mobiluri pentru o anumită politică participativă în câmpul social, și nu la nivel instituțional. Rezultatele cercetării au fost diseminate de Șt. Maței prin: 3 comunicări internaționale la conferința internațională ESA-RN Sociology of the Arts la UBB Cluj (2014), la conferința International Association for Aesthetics (IAA), Universitatea din Belgrad (2015) și la Conferința European Sociological Association la Universitatea Tehnică din Praga (2015), precum și 1 articol publicat într-un volum colectiv la editură internațională de prestigiu, Trivent Publishing în 2016 (cf. ANEXA).

Activitățile de cercetare desfășurate pe linia **Situații sociale estetice** din linia **LC 2** au vizat în continuare formularea unui cadru filosofic adecvat de analiză a „situațiilor sociale estetice”. Șt. Maței a continuat în 2015 – 2016 activitățile de cercetare a „situațiilor sociale estetice”, având ca scop să arate nu doar că fenomene și practici sociale, situații aparent neutre pot deveni obiecte de studiu ale noilor teorii estetice ale cotidianului, ci și de ce și pe ce bază teoretico-filosofică – respectiv modelul numit aici „environmental”. Cercetarea a vizat „situațiile sociale estetice” ca elemente ale „comunicării ambientale”, temă dezvoltată în fenomenologia estetică a lui Arnold Berleant. Pornind de aici, s-a urmărit o linie de analiză în descendență istorică a experienței estetice cotidiene, care pornește cel puțin de la fenomenologia estetică a începutului de secol 20 și de la abordările pragmatiste ale lui Dewey. Evaluând abordări mai ample ale relației dintre estetică și științele naturii, cum e cea a lui Timothy Morton – care caută să surprindă chiar apariția esteticii în secolul al 18-lea pornind de la o reacție la adresa articulării științifice a conceptului de *natură* –, s-a putut remarca un cadru conceptual comun întregului romantism filosofic, unde conceptul de „natură” este recuperat în cheie estetică și „environmentalistă” *avant la lettre*, fapt ce sugerează un model interpretativ comun al disciplinelor non-științifice în relație cu natura, model numit aici „environmental”. Concluzia e aceea că acest model interpretativ a făcut posibilă dezvoltarea unui concept particular al experienței estetice, ce se dezvoltă inclusiv în fenomenologie sau în pragmatismul lui Dewey, influențând direct „modelul ecosistemic” al lui Berleant, care extinde abordarea „environmentalistă” a naturii la nivelul experienței umane înseși; de aici și consecințele la nivelul hermeneuticii fenomenelor sociale și politice, pe care Berleant le pune în legătură cu experiența estetică cotidiană. Totodată, acest model „environmental”, precum și conceptele ce stau la baza acestuia sunt la rândul lor puse în discuție, subliniindu-se atât avantajele, cât și dezavantajele modelului „situațiilor sociale estetice” propus de Berleant. În continuarea cercetării, Șt. Maței a adus în discuție „cosmopolitismul estetic” în paradigma esteticii cotidianului. În mod curent, estetica cotidianului e preocupată de medii, obiecte, dar și de experiențe cotidiene ale subiectului, care constituie experiența sa socială. Teoria

„cosmopolitismului estetic” (Nikos Papastergiadis) încearcă să izoleze aspectele „estetice” ale experienței noastre cotidiene din țesătura culturală a experiențelor noastre de zi cu zi. Din această perspectivă, facultatea „senzorială” a esteticii apare ca un simț comun mult mai profund decât cel politic sau ideologic, susținut de valori de suprafață ale existenței cosmopolite, iar sarcina cercetării este să delimiteze trăsăturile percepției estetice care transformă experiența estetică cotidiană într-o experiență ce poate fi numită „cosmopolită”. De asemenea, Șt. Maftei a evaluat și câteva abordări recente, mai ample, ale relației dintre estetică și științele cognitive, cum sunt cele ale „minții ancorate” și „esteticii ancorate” (*embodied mind, embodied aesthetics*), care sunt esențiale și pentru demersul esteticii cotidianului întrucât pot oferi noi fundamentări în estetica contemporană. În esență, „estetica ancorată”, ca sub-temă a esteticii cotidianului, repune în discuție concepte de bază ale esteticii cotidianului, precum cel de „experiență”. Produsul final al acestei abordări a esteticii din perspectiva științelor cognitive și a naturalismului filosofic este redescoperirea limitelor experienței estetice pe baza unei teorii fundamentată la rândul ei pe o teorie mai generală a „cogniției ancorate”. Rezultatele cercetărilor au fost diseminate de Șt. Maftei prin: 3 comunicări internaționale – *International Conference on Communication and Education in Knowledge Society*, Universitatea de Vest din Timișoara (2015), *The International Society for Universal Dialogue XI World Congress Values and Ideals, Theory and Praxis*, Academia Poloneză de Științe, Varșovia (2016), *Conference of the ESA RN-Sociology of the Arts*, Universitatea din Porto (2016) – și o comunicare națională la *Conferința Estetică și Teorii ale Artelor* la UBB Cluj (2015), precum și 1 capitol în volumul colectiv *Arta și viața cotidiană* (2016) publicat la editura Casa Cărții de Știință (acreditată CNCS) și o recenzie în revista *Studia Phenomenologica* (2016), indexată ISI-AHCI (cf. ANEXA).

2.2) Tot pe linia majoră de cercetare **LC 2. Situații sociale estetice și tehnici ale sinelui: corp și modă** a fost deschisă în 2013 direcția de investigație (A 6.1 - A 6.2, aferente O 6) care a vizat analiza unor **tehnici de expresie și inventare de sine, prin corp și modă**, în particular în cazul unor comunități artistice. Doctoranda Edith A. Lazar a urmărit formularea unui corpus de concepte estetice apte să dea seama de interdependența corp–modă în procesul de elaborare creativă de sine. Cercetarea a urmărit să construiască o perspectivă asupra corpului ca sit al experimentării estetice, să discute tehnicile și practicile sinelui în raport cu estetica cotidianului și conceptele ce încadrează interacțiunile corpului, acolo unde moda contribuie la formarea unei situații estetice. Centrală în acest demers este relația dintre corp, modelarea sinelui în experiența cotidiană și artefactele modei, pornind de la scrierile lui Foucault despre „tehnicile sinelui” și „grija de sine” – o construcție a sinelui asemenea unei opere de artă și experimentare a plăcerilor corporale prin intermediul cărora individul poate scăpa unei subiectivări convenționalizate. În acest sens, cercetarea a vizat, pe de-o parte, teoriile recente despre corp și modă care privesc îmbrăcămintea drept proto-proteză sau extensie corporală; de asemenea, moda a fost privită ca parte constitutivă a procesului material de subiectivare, astfel încât practicile de modelare a sinelui prin modă pun în scenă corpul și sunt corpul, un proces marcat de intersubiectivitate și experiență multisenzorială. Pe de altă parte, analiza teoriilor estetice a vizat maniera în care individul ia în considerare strategiile estetice, adeziunea la obiecte sau reprezentări culturale în construirea identității, întotdeauna marcate de dublul acțiune-interacțiune (Shusterman, Mandoki, Saito). Însă, deși se axează mai mult pe experiență, aceste teorii ignoră problematicile modei, chiar dacă azi aceasta constituie unul din canalele principale de reprezentări în funcție de care indivizii experimentează lumea. Astfel, dacă „orice prezentare a sinelui presupune strategii estetice care nu doar informează ceea ce suntem ci se și impun asupra celorlalți” (Mandoki), atunci moda funcționează ca practică încorporată, între dimensiunea carnală a existenței și construcția subiectivității ca reprezentare, o reprezentare marcată de limbaje sau semnificații culturale. Ca matriță sau factor de matrițare, moda poate închide corpul într-o dimensiune ce aparține reprezentărilor colective, mai nou-promovate de mass-media; însă, practicile sinelui – extrase dintr-un areal care nu mai păstrează diferența

clară dintre artă și cotidian – pot elibera potențialul creativ și genera experimente ludice care să testeze sau să împingă limitele reprezentării și dincolo de modelele de subiectivare deja date sau de identitățile prefabricate. Astfel, corpul îmbrăcat nu mai e privit doar ca resursă maleabilă ci și ca o componentă indivizibilă a acțiunii sociale, marcată de prezență și performativ, acolo unde corpul devine punctul de întâlnire între discursiv, psihologic și estetic. Cercetarea a avut ca rezultat modelarea unui vocabular conceptual apt să investigheze procesul interactiv de elaborare creativă de sine prin modă, prin identificarea și analiza conceptelor care definesc interacțiunile estetice referitoare la corp și experiența sa în termeni de *experiență estetică*, *soma-estetică*, *încorporare*, *introiecție* și *proiecție corporală*, *aderență* față de un obiect/situație estetică, *semio-estetică*, *estetizare* vs. *artificare* a corpului, manifestate în practici care folosesc moda ca mediu. Astfel, au fost delimitate sensul și posibilitățile de utilizare ale fiecărui concept, și subliniată relația de interdependență între corp și modă, precum și necesitatea revenirii asupra conceptelor estetice pornind de la această interdependență. Diseminarea a fost asigurată de Edith A. Lazar prin: 4 comunicări la conferințe naționale – *A Treia Sesiune Națională de Comunicări Științifice ale Doctoranzilor* 2013 (Timișoara), Conferința doctoranzilor UBB 2013 și Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor* 2013 – și 3 articole publicate în reviste/platforme online, iar 1 articol a fost trimis spre publicare în revistă indexată BDI, *Journal of Aesthetics and Culture* (cf. ANEXA).

Activitățile de cercetare A 10.1 și A 10.2 (aferele O 10) desfășurate în 2015 și 2016 pe direcția **Tehnici ale sinelui: corp și modă** din linia **LC 2** au vizat moda și diverse reprezentări cotidiene, având ca scop mai întâi exersarea și evaluarea unor instrumente teoretice-metodologice pentru identificarea unor *pattern*-uri de tehnici de construcție a sinelui, adecvate contextului local, urmate de realizarea unor studii de caz.

Astfel, D. E. Rațiu a cartografiat un teritoriu anterior neexplorat de experiențe din viața cotidiană – îmbrăcăminte/modă, maniere și obiceiuri corporale, redate în reprezentări artistice sau documentare –, investigând rolurile lor în procesul social de formare a identității în Transilvania (în secolele 18-19). Scopul acestei abordări istorice a fost de a înțelege modul specific în care identități multiple au apărut ca efecte ale practicilor de supunere și control asupra oamenilor în viața de zi cu zi, care au fost încorporate, reproduse și reprezentate în diverse forme vizibile, cotidiene. Modelele teoretice utilizate/evaluate au fost filosofia identității sau a „construcției sinelui” a lui Charles Taylor, care pune accent pe fundalul relațiilor sociale și dialogice cu ceilalți, și filosofia lui Michel Foucault care dezvăluie formarea subiectului/subiectivității ca un continuu proces istoric specific, dar care caracterizează toată viața socială structurată de relații de putere. În acest cadru teoretic, cercetarea a arătat cum manierele, îmbrăcăminte/moda și producția și utilizarea de imagini artistice sau documentare au luat parte la „interacțiunea dintre identitate și putere” și au exprimat și reflectat procesul de formare a identității sau de modernizare. Departate de a fi irelevante, aceste practici de zi cu zi pot pune în lumină natura specific „disciplinară” a acestui proces modern, precum și unele rezistențe la omogenizare și uniformitate. Concluzia cercetării este aceea că, dacă poate fi utilizată o înțelegere largă a culturii ca incluzând „practici disciplinare” și „tehnologii de putere” (Foucault), trebuie ținut cont de asemenea de caracterul lor distinct în teritoriul și timpul explorate, Transilvania secolelor 18-19. Deosebirea ține de particularitățile și complexitatea relațiilor de putere: amestecul de ordini pre-moderne și moderne în curs de desfășurare până în sec.19, precum și dependențele suprapuse din acest teritoriu. Această diferență a fost explorată prin conceptul de *in-disciplină* sau *disciplină-altfel*, care surprinde faptul că, în Transilvania, politicile pe termen lung de excludere a unei părți a populației din viața civilă și instituțiile disciplinare (școala, armata etc.) au convers în cazul acesteia, în sens invers, spre diminuarea/convertirea puterii disciplinare moderne „interne”, „productive” – aceea care lucrează în indivizi și contribuie la (auto)producerea lor ca „disciplinați” (Foucault). Această idee deschide o interpretare alternativă a modurilor de auto-construcție a „subiectivităților și subiecților individuali” în

Transilvania. Aceste moduri au fost schițate aici prin intermediul unor micro-narațiuni implicând ciocnirea dintre individualitatea modernă occidentală și ceea ce a fost frecvent văzut prin lentila exotismului ca „bunul sălbatic”. În contrast cu interpretările exotice, aceste micro-povestiri legate de îmbrăcăminte/modă, jurnale (vizuale) ale călătorilor străini și diverse reprezentări artistice locale, au permis cartografierea diverselor moduri în care practici cotidiene au funcționat în construcția socială a identităților/subiec(tivită)ților și au jucat un rol în procesul disciplinar de modernizare sau, dimpotrivă, au constituit spații de rezistență. Rezultatele cercetărilor pe această linie au fost prezentate de D.E. Rațiu în Workshop-ul internațional *Exhibiting the Everyday: Representing, Mediating, Experimenting* la Universitatea din Oslo (2015) și la conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor 2015* (cf. ANEXA).

În cadrul obiectivului 10.2 (**LC2 Tehnici ale sinelui: corp și modă**), D. E. Rațiu a analizat în continuare constituirea uneia dintre figurile cheie ale subiectivității sau subiectului, subiectul estetic/creativ modern și avatarurile sale contemporane, pornind de la celebrul eseu „Pictorul vieții moderne” (1863), în care Charles Baudelaire definește nu numai modernitatea artistică, ci conturează și o „estetică a sinelui”, prin analiza a ceea ce el numea în conformitate cu vocabularul epocii „dandysm”: o atitudine specific modernă de a face din propriul corp, comportament, pasiuni și existență o operă de artă. La rândul său, Michel Foucault dezvoltă în ultimele sale lucrări o „estetică a existenței” care trece, prin recuperarea textului lui Kant asupra Luminilor și a ideilor lui Baudelaire asupra dandysm, și prin analiza modernității ca „atitudine” și face din invenția-de-sine („a face din viață o operă de artă”) una dintre caracteristicile acestei atitudini și a raportului cu sine („Ce sunt Luminile?” 1984). Potrivit lui Foucault, modernitatea nu eliberează omul în ființa sa, ci mai degrabă îl obligă să facă față sarcinii de *a se inventa el însuși* ca un fel de transgresiune a limitelor sale istorice și a situării sale. Concluzia cercetării este aceea că „estetica existenței” la Foucault este strâns legată nu doar de „etica existenței”, ci și de artă și artist. Locul de întâlnire dintre estetică și etică este „inventarea sinelui”, al cărei mediu privilegiat este arta, iar prototipul este artist modern (*dandy*). Ceea ce distinge în mod radical „estetica existenței” la Foucault de antica „artă de a trăi” este în special acest nucleu conceptual, care se sprijină pe ideile moderne ale lui Baudelaire despre modernitate, artistul vieții moderne și dandyism sau „estetica sinelui”. Astfel, pe urmele unor comentatori avizați (J. Revel, A. Beaulieu, A. Seppä) am putut identifica mai multe straturi de semnificație ale „esteticii existenței” la Foucault: a) un raport constitutiv cu sine însuși, ca și în cazul „eticii existenței”; b) un raport inventiv cu sine și cu prezentul/actualitatea; c) o practică etică-și-politică de producție a subiectivității; d) un mod de subiectivare alternativ la alte moduri de subiectivare existente; e) o producție inventivă de sine, o lucrare critică asupra subiectivității și a prezentului, și o transgresiune a limitelor; f) un ideal de transformare, o existență în formare continuă. Așadar, departe de clasică „artă de a trăi”, departe de figura subiectului suveran, fondator și universal, în cazul lui Foucault este vorba de o nouă figură a subiectului estetic. Rezultatele cercetărilor pe această linie au fost prezentate de D.E. Rațiu la *XXXVIème Congrès de l’Association des Sociétés de Philosophie de Langue Française (ASPLF)*, Universitatea din Iași (2016) și la Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor 2016*, UBB Cluj-Napoca.

Tot în cadrul obiectivului 10.2, Nicoleta Sălcudean a realizat în 2016 o cercetare legată de studiul de caz prognozat, tehnici ale corpului și modei în creația-de-sine din cadrul comunității artistice a orașului Cluj-Napoca, cu referință la Festivalul Internațional de Film Transilvania. Cercetarea a relevat că moda aduce în discuție întrebări cu privire la identitate, simbolism, gen, estetică, politică, economie și cadru social. Festivalul internațional de film, văzut ca spațiu cosmopolit (Chan 2011), este „în mod inerent legat de preocupările sociale și culturale” (Elsaesser 2005). „Covorul roșu” reprezintă intersecția dintre film și modă, un spectacol sau *performance* în sine. Studiul de caz a vizat evoluția celor 15 ediții ale Festivalul Internațional de Film Transilvania prin decodarea mărcilor naționale și internaționale ale limbajului simbolic al modei, abordând corporalizarea și spectacolul identității pe covorul roșu, în circuitul film-festival-modă-

media. Ca urmare a modelelor propuse de Terence Turner (1980) – interne, inter-relaționale și macro-relaționale –, corpul a fost abordat de la „scene of display” și „corp ca artefact” până la „corpul ca un site de experiență trăită” și ca „site al capacității de acțiune întrupate (*embodied agency*)” (Joyce 2005). Concluzia este aceea că, în cadrul acestui festival, covorul roșu reprezintă mai degrabă o confirmare, decât o etalare. Identitatea socială și cea artistică sunt construite și expuse prin gesturi, practici, ritualuri: spectacole voluntare și involuntare. Rezultatele cercetării au fost diseminate printr-o prezentare la Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor* (2016) și un articol, „Embodiment and Performance of Identity: Film Festival and Fashion. Case Study: Transilvania Film Festival”, propus spre publicare la NECSUS, *European Journal of Media Studies* (2016).

3) În anul 2014 a fost deschisă a treia linie majoră de cercetare, **LC 3 Aplicarea teoriilor estetice la politica culturală și managementul artelor/cultural**, care s-a desfășurat până în 2016. Aceasta a propus o analiză aprofundată a noilor teorii și metodologii orientate estetic, cu accent pe moduri gândire și cunoaștere ce privilegiază concepte și principii creative față de doctrinele pozitivistice, având ca scop construirea fundamentului unei investigații sistematice și aprofundate a aplicațiilor esteticii în ariile politicii culturale și managementului artelor/cultural.

Cadrul teoretic formulat anterior a permis investigarea corpusului de teorii organizaționale ce includ principiile esteticii, precum și a aplicațiilor esteticii în această arie largă de activități. În particular, activitățile de cercetare A.9.1 (aferele O3) desfășurate de D.E. Rațiu au vizat: 1) deciziile din viața cotidiană și acțiunile generate de experiențe senzoriale și stări emoționale, de gusturi și preferințe estetice și 2) practicile cotidiene din cadrul organizațiilor, pe calea deschisă de „estetica organizațiilor” sau „estetica organizațională”. Asumpția de bază este aceea că estetica practică, orientată spre acțiune, poate oferi noi modalități de conceptualizare și noi răspunsuri în această arie. Au fost abordate astfel câteva probleme filosofice încă deschise. Pe de o parte, a fost explorat rolul răspunsurilor și alegerilor estetice în motivarea indivizilor. Un prim rezultat obținut pe această linie de cercetare de D.E. Rațiu constă în identificarea limitărilor metodelor și conceptualizării pozitvistice și concretizarea unor principii estetice pentru aplicare și testare. Ipoteza de lucru este aceea că deciziile și acțiunile individuale cotidiene pot fi explicate (și) prin conceptul de „alegere estetică”, care diferă în mod semnificativ de asumpțiile modelelor construite în termenii „actorilor raționali” și „utilității”. Astfel, procesul de decizie ar putea fi privit, în mod non-limitativ, și ca o experiență complexă a corpului-și-a-mintii, diferită de „alegerea deliberată” (*prohairesis*). De asemenea, judecata de gust sau estetică ar putea fi considerată ca o tehnică non-convențională – similară celei identificată în economie (Croitoru 2013) – de a face față incertitudinii generate de complexitate sau de a judeca pe baza probabilităților și de a le aprecia, mai degrabă decât a le calcula, atunci când nu există anticipări raționale cu privire la viitor iar informațiile nu sunt suficiente.

Pe de altă parte, a fost explorat modul în care răspunsurile estetice se prelungesc în acțiuni, respectiv dimensiunea estetică în viața organizațiilor, în linia analizelor lui Robert Witkin (1989/2009), Antonio Strati (2000) și Pierre Guillet de Monthoux (2000). Analiza acestora a permis formularea unui set de principii coerente, consistente și justificabile în cadrul *esteticii practice*, pentru aplicare în procesele de management cultural și de politici publice culturale, în vederea îmbunătățirii metodelor și practicilor existente. Abordarea socio-estetică a vieții/muncii cotidiene în organizațiile moderne, propusă de Witkin, vizează rolul „cunoașterii estetice” (*aesthetic knowing*) în managementul artelor și în politicile culturale, dar este aplicabilă și altor sistemelor estetice. Această abordare este caracterizată de interesul pentru capacitatea de acțiune (*agency*) socială și pentru estetică, înțeleasă ca mod de a cunoaște și a experimenta (și nu ca modă sau preferință individuală); insistă asupra importanței subiectului și pe luarea în considerare a sensibilităților interne ale actorilor sociali, ca actori senzitivi, inteligenți emoțional (vs. subiectul plat, adaptativ și lipsit de afecte). Principiile care pot fi reținute pentru analiza practicilor cotidiene din cadrul

organizațiilor sunt: conceperea subiectului ca autonom, a acțiunii într-un mod non-rațional, iar a ordinii sociale ca incluzând forma estetică drept element de ordin colectiv (Witkin 1989/2009). Înțelegerea estetică a vieții organizaționale, propusă de Strati, permite la rândul său clarificarea unor aspecte importante ale practicilor organizaționale cotidiene neglijate de analiza rațională. Punctul de plecare teoretic presupune: i) conceperea esteticii ca un mod specific de cunoaștere sensibilă, distinctă de cunoaștere intelectuală și rațională; ii) folosirea categoriilor estetice în explorarea teoretică și empirică a rutinei organizaționale; iii) considerarea unei organizații nu ca un construct exclusiv cognitiv (social și colectiv), ci ca provenind din facultățile de cunoaștere și cele creatoare ale tuturor simțurilor umane. Astfel, o organizație este considerată ca produsul unor procese specifice, iar aceste procese și practici se referă de asemenea la estetică. În consecință, există loc pentru o abordare estetică a vieții organizaționale (Strati 2000). Perspectiva „organizării estetice” propusă de Guillet de Monthoux, urmând pista kantiană dezvoltată de Gadamer și Genette, deschide un nou câmp în domeniul explorat de filosofia estetică, cel al esteticii organizaționale/manageriale: aceasta abordează arta ca domeniul său empiric, fiind însă interesată de procesele estetice, și nu ca nouă formă a managementului științific (ce vizează planificare și perfecțiune, rețete, reguli sau tehnici standard pentru realizarea scopurilor). Din această perspectivă, „a gestiona” înseamnă „a menține calitatea estetică”, „a prevedea și preveni dezintegrarea” organizației estetice existente (Guillet de Monthoux 2000). Principiile teoretice ce pot fi reținute includ: i) asumarea noțiunii de artă – creația-și-interpretarea – ca o capacitate de acțiune (*agency*): arta este ea însăși un agent și există numai atunci când operează (vs. arta ca „sistem de obiecte” – o pictură, un roman); dar, arta ca agent este, la fel ca majoritatea agenților umani, „vagă, evazivă și multi-fațetată”; ii) creația-și-interpretarea artistică implică numeroși agenți: arta trebuie înțeleasă ca unul dintre multiplii agenți sociali (vs. ca acțiune individuală), iar acțiunile diferiților agenți generează procese estetice; iii) în fine, punctul de vedere al organizării estetice presupune înțelegerea operelor de artă ca ceva la fel de dinamic ca acțiunea umană și, în consecință, recunoașterea rolului organizării în producerea unei opere de artă (vs. „ideea materialistă de artă”, ca un bun etern, cu valoare intrinsecă) (Guillet de Monthoux 2000). Rezultatele cercetărilor au fost prezentate de D.E. Rațiu în workshop-ul internațional *Everyday Aesthetics* la UBB Cluj-Napoca (2014) și la conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor* 2014 (cf. ANEXA).

Pe aceeași linie de cercetare, **LC 3 Aplicarea teoriilor estetice la politica culturală și managementul artelor/ cultural**, N. Sălcudean a analizat mai întâi conceptul de *new aesthetics* (Bridle 2011, Sterling 2012) și receptarea sa în economia cunoașterii (Beckert 2010), precum și provocările relației dintre local și global în contextul noilor tehnologii digitale, și a schițat unele aplicații conform activităților de cercetare A.9.2 (afereente O9). Principalul rezultat constă în identificarea unor concepte aplicabile în managementul cultural, în vederea adaptării acestuia la noul context. Conceptul de *new aesthetics* transcende vechea diviziune socio-geografică (rural/urban) și pune în lumină o nouă diviziune, tehnologică, între digitalul „comun” și „avansat” (lumea virtuală), mai ales în contextul inflației digitale care schimbă regulile jocului. Cercetarea de față a propus o cale de depășire a acestor diviziuni prin managementul cultural: acesta are potențialul de a deveni un vehicul de semnificație în mediul cotidian al vieții urbane, asemenea design-ului, asumând modelul strategic „*performance as design*”. Un prim studiu de caz a urmărit felul în care sunt create și instrumentate de către media imaginii ale identității naționale, investigând pavilionul României de la Bienala de la Veneția din 2005 și din 2013, cu accent pe dimensiunile estetice și politice, așa cum au fost ele prezentate în media națională și internațională. În cadrul cercetării legate de estetica organizațională, un alt studiu de caz a vizat spațiul de artă contemporană „Fabrica de Pensule” din Cluj-Napoca (2009-2014). Pornind de la studiul simbolisticii organizaționale precum cel din anii 1980, care a adus în discuție elemente referitoare la imagine, sentimente și valori reprezentative într-o organizație, ce trimit la *sensibilitatea estetică* generatoare de semnificație, cercetarea a urmărit noile dezvoltări ale modelelor metodologice

legate de estetica organizațională, precum inventarierea „elementelor non-raționale” (Warren 2008), care se constituie în „cunoașterea sensibilă” (Strati 1999), și categoriile cercetării esteticii organizaționale – *intelectuale, artistice, instrumentale și estetice* – propuse de Taylor și Hansen (2005). Astfel, „Fabrica de Pensule” apare ca un exemplu elocvent de transformare a unui spațiu industrial, un model creativ de management cultural, un brand cultural și un mod de organizare inedit, ca federație. Rezultatele cercetării desfășurate de N. Sălcudean au fost prezentate la conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor* (2013, 2014) și la conferință internațională ESA-RN *Sociology of the Arts* la UBB Cluj-Napoca (2014). De asemenea, 1 articol a fost publicat în revistă indexată BDI-EBSCO (2014), iar 1 capitol a fost acceptat în 2014 într-un volum colectiv care urmează a fi publicat la editura internațională Cambridge Scholars Publishing (cf. ANEXA).

În anii 2015 și 2016 au continuat activitățile de construcție teoretică pe linia majoră **LC 3 Aplicarea teoriilor estetice la politica culturală și managementul artelor/ cultural**, având ca scop dezvoltarea unor concepte și metode bazate pe principiile esteticii și „cunoașterii estetice”, pentru cercetarea aplicativă în ariile managementului artelor și politicii culturale. Activitățile de cercetare (A 11.1 aferente O 11) desfășurate de D.E. Rațiu și N. Sălcudean au vizat în etapa intermediară din 2015 perfecționarea instrumentelor esteticii practice (concepte, metode) schițate în etapa anterioară, pentru formularea de aplicații concrete în analiza vieții cotidiene în organizații, iar în 2016 activitățile de cercetare (A 11.2 aferente O 11) au urmărit propunere unor metode avansate de analiză conceptual-creativă și noi diagnostice, în special prin dezvoltarea unor moduri de abordare și de evaluare pentru extinderea și integrarea cadrelor teoretice și de acțiune în ariile managementului și politicilor culturale.

D.E. Rațiu a continuat cercetarea privitoare la cadrul teoretic și metodologic elaborat recent de către Estetica Organizațională, în special în versiunea sa „tare” (Strati, Guilet de Monthoux, Taylor și Hansen și alții), care permite noi modalități de conceptualizare și analiză a aspectelor estetice ale vieții și practicilor organizaționale cotidiene și oferă noi răspunsuri la întrebările din domeniu, cum sunt cele referitoare la modul în care esteticul mediază acțiunile și performanța în mediul organizațional (Witkin 2009) sau la beneficiile și provocările „strategiei artificării” în organizații (Saito 2012). Recunoașterea caracterului estetic al vieții și acțiunilor organizaționale are consecințe metodologice semnificative, impunând utilizarea limbajului analitic-descriptiv instituit de către estetică. Dar conceptele utilizate în studiul vieții organizaționale – esteticul, experiența și judecata estetică, cunoașterea estetică-sensibilă, stilul, codul sau imperativul estetic, prezența organizațională, etc. – nu sunt neutre sau indiferente. Pe de o parte, deoarece au un impact puternic asupra proiectării, agendei și desfășurării efective a cercetării vieții organizaționale (după cum o dovedește „metodologia senzorială” a lui Warren 2008). Pe de altă parte, deoarece stau la baza asumțiilor esențiale ale ontologiei organizațiilor. Cercetarea noastră a arătat că cele mai inovative analize ale dimensiunii estetice a vieții organizaționale cotidiene, propuse de promotorii versiunii „tari” a EO, sunt cele care au asimilat și pus în lucru concepte și principii clasice ale esteticii sau filosofiei practice, de la Vico și Baumgarten la Gadamer și Genette: înțelegerea „esteticii” ca o modalitate specifică de cunoaștere sensibilă, non-verbală dar încorporată, legată de capacitatea de cunoaștere senzorială și relaționare socială a corpului; afirmarea legăturii inerente dintre experiența/judecata estetică și obiectele care le provoacă, a naturii intersubiective a judecăților estetice și a naturii dialogice a „cunoașterii estetice” dintr-o organizație; evidențierea „capacității de acțiune” a artei și artefactelor organizaționale. Toate acestea permit o mai bună înțelegere a rolului elementelor estetice în medierea acțiunii și în viața cotidiană din organizații, ca și în funcționarea acestora. Astfel, estetica „orientată-spre-acțiune” dezvoltată pe această bază permite extinderea cercetării și aplicațiilor în ariile managementului artelor și politicii culturale, răspunzând mai bine problemelor și provocărilor din domeniile economic și politic. Rezultatele cercetării pe această linie au fost prezentate de D.E. Rațiu în 3 conferințe internaționale: Conferința

European Sociological Association, Universitatea Tehnică din Praga (2015), Workshop-ul *Contexts for Contemporary Art Practices in the Everyday* la LEAP Institute for the Arts, Colorado State University, SUA (2016) și Conferința ESA RN-Sociology of the Arts *Arts and creativity: working on identity and difference*, Universitatea din Porto din Porto (2016). De asemenea, 1 capitol pe această temă a fost publicat în volumul colectiv *Arta și viața cotidiană* (2016) la editura Casa Cărții de Știință (acreditată CNCS), iar 1 articol a fost trimis spre publicare într-o revistă indexată ISI-AHCI, *The Journal of Arts Management, Law, and Society* (2016) (cf. ANEXA).

Pe aceeași linie de cercetare, N. Sălcudean a continuat și aprofundat cercetările anterioare, pornind de la categoriile cercetării esteticii organizaționale (Taylor și Hansen) și de la premisa că arta și estetica remodelează „calea de a cunoaște o organizație” (Carr). Obiectul cercetării aplicative a fost centrul de artă contemporană din Cluj-Napoca, Fabrica de Pensule, urmărindu-se aspecte legate de *leadership*-ul estetic, precum și experiența cognitivă și senzorială cotidiană a celor implicați, și expunând experiența unei „etnografii estetice”. O primă concluzie este că Fabrica de Pensule creează “un imaginar central” (Castoriadis), atât prin aducerea în lumină a unei memorii a trecutului (reconversia unui spațiu comunist) cât și prin dobândirea unui rol de lider în arta contemporană – prin tipul de rețea dezvoltat de acest spațiu spontan, contextual. Au fost realizate și interviuri cu trei categorii de persoane implicate în Fabrica de Pensule – persoane din management, artiști și participanți la evenimente –, care au dus la concluzia că experiențele cognitive și senzoriale (vizuale, auditive, olfactive) ale celor care folosesc sau au contact cu spațiul Fabricii de Pensule sunt diferite, în funcție de rolul și implicarea persoanelor respective, de tipul de activitate, de interacțiunea cu spațiul, de puterea de decizie legată de spațiu. Prezența acestor persoane a fost observată și prin „inteligența sentimentelor” (Witkin) și prin efecte simbolice, incursiunea în cadrul Fabricii de Pensule fiind un fel de „etnografie estetică” (Warren), care a îmbinat verbalul cu vizualul/ imaginile, dar a antrenat și alte simțuri (olfactiv, tactil, auditiv), în încercarea de a provoca interlocutorii la o experiență similară, chiar în fluxul unei zile obișnuite, într-un spațiu familiar pentru ei. Rezultatele cercetării desfășurate de N. Sălcudean au fost prezentate la conferința internațională a ESA de la Universitatea Tehnică din Praga (2015) și la conferința națională *Estetică și Teorii ale Artei* (2015), și au fost publicate într-un capitol în volumul colectiv *Arta și viața cotidiană* (2016) publicat la editura Casa Cărții de Știință (acreditată CNCS) (cf. ANEXA).

În fine, în 2016 activitatea de cercetare desfășurată de N.Sălcudean a urmărit finalizarea obiectivului O 11.2 (**LC3 Aplicarea teoriilor estetice la politica culturală și managementul artelor/ cultural**), în mod specific identificarea problemelor practice, teoretice și politice asociate cu politicile culturale din România. Analiza a vizat procesul de construcție a politicilor culturale în România postcomunistă, influența directivelor europene legate de cultură asupra acestui proces, precum și felul în care se construiește identitatea națională și europeană în noul context sociopolitic. La nivel teoretic, s-a realizat sinteza cadrelor conceptuale recente legate de teoria dependenței de cale (*pathdependence theory*). La nivel practic, s-a realizat identificarea actorilor care modelează politicile culturale în România postcomunistă și rolul lor, precum și o imagine a relațiilor dintre influențele externe și constrângerile interne în procesul de luare de decizii în domeniul politicilor culturale. Rezultatele au fost dieminate printr-un articol publicat într-o revistă indexată ISI-AHCI, *The Journal of Arts Management, Law, and Society* (2016) și o carte de autor, *Politicile culturale: între București și Bruxelles*, publicată la editura Risoprint (acreditată CNCS).

**Director proiect,
Prof. dr. Dan Eugen Rațiu**

http://hiphi.ubbcluj.ro/reinnoirea_esteticii/

25 nov. 2016

ANEXA.

Rezultatele valorificării și difuzării naționale și internaționale a cercetării: publicații și conferințe

Publicații realizate 2012-2016: 8 articole ISI, 6 articole BDI, 10 capitole în cărți, 4 cărți publicate

Articole publicate în reviste indexate ISI: 8

1. Rațiu, Dan Eugen. 2013. Remapping the Realm of Aesthetics: On Recent Controversies about the Aesthetic and Aesthetic Experience in Everyday Life (revised and extended version). *Estetika. The Central European Journal of Aesthetics*, L/VI, No.1, pp. 3-26. ISSN: 0014-1291 (ISI-AHCI, ERIH Int2)
2. Maftai, Ștefan-Sebastian. 2013. Philosophy as 'artwork:' Revisiting Nietzsche's idea of a 'philosophy' from the point of view of the 'artist'. *Procedia. Social and Behavioral Sciences*, Vol. 71, pp. 86-94. ISSN: 1877-0428. (ISI-SSH, SCOPUS/Science Direct)
3. Hainic, Cristian. 2014. Beyond the Artworld: Some Procedural Aspects of Heidegger's Ontology of Art. *Revue Roumaine de Philosophie*, vol. 58, nr. 1, pp. 89-102. ISSN: 1220-5400 (ISI-AHCI)
4. Maftai, Ștefan-Sebastian. 2014. Schiller's Aesthetic Freedom and the Challenges for Aesthetic Education. *Procedia. Social and Behavioral Sciences*, vol.163, pp.169-178, ISSN: 1877-0428 (ISI-SSH, SCOPUS/Science Direct).
5. Hainic, Cristian. 2015. Heideggerjevski izvori estetike vsakdanjosti (The Heideggerian Roots of Everyday Aesthetics). *Filozofski Vestnik*, vol.36, no.1, pp. 41-57, ISSN: 0353-4510 (ISI-AHCI)
6. Hainic, Cristian. 2015. On Overcoming the Ontic Interpretation of Heidegger's Fourfold. *Revue Roumaine de Philosophie*, vol. 59, nr.2, pp. 339-357, ISSN: 1220-5400 (ISI-AHCI)
7. Hainic, Cristian. 2016. Early Theoretical Models for the Aesthetic Analysis of Non-Art Objects. *Rivista di Estetica*, vol. 63, nr. 3, pp. 188-202, ISSN 0035-6212, el. 2421-5864 (ISI-AHCI)
8. Sălcudean, Ileana Nicoleta. 2016. Outrunning the Past: European Influences in Building Cultural Policies in Romania and the Role of the Romanian Cultural Institute, *The Journal of Arts Management, Law, and Society*, vol. 46, issue 5, 2016, pp. 255-273, ISSN 1063-2921 (ISI-AHCI).

Articole publicate în reviste indexate în baze de date internaționale: 6

1. Rațiu, Dan Eugen. 2012. Remapping the Realm of Aesthetics: On Recent Controversies about the Aesthetic and the Aesthetic Experience in Everyday Life. *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 4, edited by Fabian Dorsch & Dan Eugen Rațiu, pp. 385-411, ISSN 1664-5278 (EBSCO) (articol revizuit/publicat și în *Estetika*, 2013, ISI-AHCI, ERIH-Int2).
2. Hainic, Cristian. 2012. The Heideggerian Roots of Everyday Aesthetics: A Hermeneutical Approach to Art. *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 4, edited by Fabian Dorsch & Dan Eugen Rațiu, pp. 230-249, ISSN 1664-5278 (EBSCO); articol revizuit/publicat în lb. Slovenă și în *Filozofski Vestnik* (ISI-AHCI)
3. Hainic, Cristian, Porcar, Codruța. 2012. A 'World of Work'? On Heidegger's *Pragmata* and Their Consequences, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai: Philosophia*, vol. 57, no. 2, p. 55-64 ISSN: 1221-8138 (EBSCO, ProQuest, CEEOL)
4. Rațiu, Dan Eugen. 2013. Creative cities and/or sustainable cities: Discourses and practices. *City, Culture and Society*, Special Issue „The Sustainable City and the Arts”, Vol. 4, Issue 3, 2013, pp.125-135, ISSN: 1877-9166. (SCOPUS/Science Direct)
5. Sălcudean, Nicoleta. 2014. New Aesthetics and New Technologis: Global Challenges to the Future of Cultural Organizations and Cultural Management. *Ekphrasis*, vol.11, issue 1, 2014, pp.225-233, ISSN 2067-631X (EBSCO, CEEOL; recunoscută-clasificată CNCS)
6. Hainic, Cristian. 2015. Phenomenology and the Study of Art: A Note on Interdisciplinarity. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai - Philosophia*, vol. 60, nr.2, pp.67-75 ISSN: 1221-8138 (EBSCO, ProQuest, CEEOL).

Capitole publicate în cărți la edituri de prestigiu inter-național: 10

1. Hainic, Cristian. 2012. Hermeneutica artei ca pragmatică a vieții cotidiene. În: Anamaria Macavei & Roxana D. Pop (ed.), *O filă de istorie: om, societate, cultură (sec. VII-XXI)*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, pp. 583-588. ISBN: 978-973-595-474-1. (recunoscută-clasificată CNCS)
2. Maftai, Ștefan-Sebastian. 2013. Social Aesthetics: Contemporary Approaches of a Schillerian Theme. In: Georgeta Rață, Patricia-Luciana Runcan, Michele Marsonet (eds.), *Applied Social Sciences: Philosophy and Theology*, Newcastle, UK: Cambridge Scholars Publishing, pp.65-70. ISBN (10): 1-4438-4407-7.

3. Maftai, Ștefan-Sebastian. 2014. The Styling the Virtual Self: Castells and Baudrillard on Identities in the Network Society. In: *Social Issues*, Georgeta Rață, Patricia-Luciana Runcan eds., Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, pp. 111-122. ISBN (10): 1-4438-5676-2.
4. Rațiu, Dan Eugen, Rațiu, Mara. 2014. Despre practici și valori artistice contemporane: spre o hibridizare a metodelor esteticii și sociologiei artei. În *Discursuri asupra artei. Contribuții la studiul artelor vizuale*, Ed. Mara Rațiu, Editura Eikon, Cluj-Napoca, pp. 89-135 (38 p.) ISBN 987-606-711-094-4. (recunoscută-clasificată CNCS)
5. Maftai, Ștefan-Sebastian. 2016. The 'environmental' model as a philosophical framework for analyzing everyday aesthetics as environmental communication, în: *Communication Today: An Overview from Online Journalism to Applied Philosophy*, edited by Claudiu Mesaros and Maria Micle, pp. 307-321, Trivent Publishing, Budapest, online ISBN 978-615-80340-6-7.
6. Hainic, Cristian. 2016. Dincolo de lumea artei: Heidegger și estetica vieții cotidiene, în D.E. Rațiu (ed.) *Arta și viața cotidiană: explorări actuale în estetică*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, pp. 54-82, ISBN 978-606-17-1005-8. (recunoscută-clasificată CNCS)
7. Maftai, Ștefan-Sebastian. 2016. Ecologia estetică al lui Arnold Berleant. O analiză a situațiilor sociale estetice, în D.E. Rațiu (ed.) *Arta și viața cotidiană: explorări actuale în estetică*, ed. Dan Eugen Rațiu, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, pp. 83-98, ISBN 978-606-17-1005-8. (recunoscută-clasificată CNCS)
8. Rațiu, Dan Eugen. 2016. Experiența estetică a cotidianului: Explorări pentru o estetică practică, în D.E. Rațiu (ed.) *Arta și viața cotidiană: explorări actuale în estetică*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, pp. 25-53, ISBN 978-606-17-1005-8. (recunoscută-clasificată CNCS)
9. Rațiu, Dan Eugen. 2016. O aplicație a esteticii practice: Abordarea estetică a vieții cotidiene în organizații, în D.E. Rațiu (ed.) *Arta și viața cotidiană: explorări actuale în estetică*, ed. Dan Eugen Rațiu, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, pp. 111-132, ISBN 978-606-17-1005-8. (recunoscută-clasificată CNCS)
10. Sălcudean, Ileana Nicoleta. 2016. Estetica Organizațională. Studiu de caz: Fabrica de Pensule, în D.E. Rațiu (ed.), *Arta și viața cotidiană: Explorări actuale în estetică*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, pp. 133-157, ISBN 978-606-17-1005-8. (recunoscută-clasificată CNCS)

Cărți: 4

1. Rațiu, Dan Eugen. 2012. *Disputa modernism–postmodernism. O introducere în teoriile contemporane asupra artei*, ediția a II a revăzută și adăugită, Cluj-Napoca: Editura Eikon, 366 p. ISBN 978-973-757-535-7. (recunoscută-clasificată CNCS)
2. Rațiu, Dan Eugen (ed.) 2016. *Arta și viața cotidiană: explorări actuale în estetică*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 288 p. ISBN 978-606-17-1005-8. (recunoscută-clasificată CNCS)
3. Hainic, Cristian. 2016. *Heidegger and Everyday Aesthetics*, Editura Eikon, București, 257 pag. ISBN 978-606-711-498-0. (recunoscută-clasificată CNCS)
4. Sălcudean, Ileana Nicoleta. 2016. *Politicile culturale: între București și Bruxelles*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 240 pag., ISBN 978-973-53-1839-0. (recunoscută-clasificată CNCS)

În curs de publicare: 6

Articole în evaluare în reviste indexate ISI: 1

1. Rațiu, Dan Eugen. 2016. The Aesthetic Account of Everyday Life in Organizations: A Report on Recent Developments in Organizational Research, 32 pag., *The Journal of Arts Management, Law, and Society*, ISSN 1063-2921 (ISI-AHCI).

Articole acceptate spre publicare în reviste indexate în baze de date internaționale: 1

1. Rațiu, Dan Eugen. 2016. The Aesthetic Experience of the Everyday and the 'Life-World', *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Philosophia*, Vol. 61, Special Issue/2016, 14 pag., ISSN 1221-8138 (EBSCO, ProQuest, CEEOL)

Capitole acceptate spre publicare în cărți la edituri de prestigiu inter-național: 4

1. Rațiu, Dan Eugen. 2014. Artistic Critique on Capitalism as a Practical and Theoretical Problem (35 p.) In: *Art and the Challenges of Markets. How Have Art Worlds Reacted to the Market-Based and Managerialist Turn in Society?* Editors: Victoria D. Alexander, Simo Häyrynen and Erkki Sevänen, Palgrave MacMillan: London, New-York.

2. Sălcudean, Nicoleta. 2014. From Mediascapes to Ideoscapes: A Disembodied and a Embodied Romanian Performance at the Venice Biennale (2005 vs. 2013), (38 p.) In: *Moving Images, Mobile Bodies. The Poetics and Practice of Corporeality in Performing Arts*, edited by Horea Avram, Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.
3. Rațiu, Dan Eugen. 2015. Everyday Aesthetic Experience: Exploring Applications for a Practical Aesthetics (25 p.) In: *Experiencing the Everyday*, edited by Carsten Friberg and Raine Vasquez, Aarhus: NSU-Aarhus University Press.
4. Maftai, Ștefan-Sebastian. 2016. L'éducation esthétique face à ses contraintes: Schiller comme lecteur avisé de Rousseau (15 p.) In : Petru Bejan (ed.) *Actes du XXXVIe Congrès de l'ASPLF*, Iași, Editura Universității Universității Al. I. Cuz din Iași (recunoscută-clasificată CNCS).

Alte rezultate:

Articole publicate în reviste/platforme online: 3

1. Lazar, Edith. 2013. Bricolaj vestimentar și construcția sinelui, *North-eastern-architect: Jurnal online de cultură urbană*, nr.2 (mai), p.45-48. <http://ne-arch.com/north-eastern-architect-jurnal-online-de-cultura-urbana-2-2013/2>
2. Lazar, Edith. 2013. *Fashion Art*—moda avangardistă, rezistență și subversiune, *Viral* (platformă online), august, 17 p. <http://www.ifilosofie.ro/2013/08/fashion-art-moda-avangardista-rezidenta-si-subversiune-edith-lazar/>
3. Lazar, Edith. 2013. Corpul îmbrăcat: (1) Îmbrăcămintea și moda ca forme de expresie; (2): *Live fast die young*. De la estetica punk la răzvrătirea *post-punk*-ului, *Orizont* (platformă online), sept.- oct., 6 p. <http://orizont.eu/corpul-imbracamintea-si-moda-ca-forme-de-expresie/>; <http://orizont.eu/live-fast-die-young-de-la-estetica-punk-la-razvratirea-post-punk-ului/>

Recenzii: 4

1. Hainic, Cristian. 2012. The Societal Dimension of Art, *Journal for Communication and Culture*, vol. 2, no. 1, p. 105-109, ISSN: 2247-4404 (EBSCO)
2. Hainic, Cristian. 2012. Culture and Axiology under the lens, *Journal for Communication and Culture*, vol. 2, no. 2, p.193-197, ISSN: 2247-4404 (EBSCO)
3. Hainic, Cristian. 2015. Review of Constance DeVereaux and Martin Griffin, *Narrative, Identity, and the Map of Cultural Policy: Once Upon a Time in a Globalized World*, Farnham, Ashgate (2013), în *Agathos: An International Review of the Humanities and Social Sciences*, vol. 6, nr. 1, pp. 136-141, ISSN: 2069-1025 (EBSCO, ProQuest).
4. Maftai, Ștefan-Sebastian. 2016. Review of Alfonsina Scarinzi (ed.). *Aesthetics and the Embodied Mind: Beyond Art Theory and the Cartesian Mind-Body Dichotomy* (Dordrecht: Springer, 2015), in: *Studia Phaenomenologica* vol. 16 - *Film and Phenomenology*, pp.602-607, ISSN 1582-5647 (ISI-AHCI)

Editare Conference proceedings: 5

1. Dorsch, Fabian, and Rațiu, Dan Eugen (eds.) *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 4, 2012, ISSN: 1664-5278 (EBSCO) <http://www.eurosa.org/proceedings/>
2. Dorsch, Fabian, and Rațiu, Dan Eugen (eds.) *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 5, 2013 (EBSCO).
3. Dorsch, Fabian, and Ratiu, Dan Eugen (eds.) *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 6, 2014, ISSN: 1664-5278 (EBSCO)
4. Dorsch, Fabian, and Rațiu, Dan Eugen (eds.) *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 7, 2015, ISSN: 1664-5278 (EBSCO)
5. Dorsch, Fabian, and Rațiu, Dan Eugen (eds.) *Proceedings of the European Society for Aesthetics*, Vol. 8, 2016, ISSN: 1664-5278 (EBSCO)

Premii: 4

1. Rațiu, Dan Eugen 2013: Premiul UEFISCDI PNII-RU-PRECISI-2013-7-4065 pentru publicații științifice ISI.
2. Hainic, Cristian 2013: „Young Scholar Award”, decernat de *International Association of Aesthetics (IAA)* pentru lucrarea prezentată la International Congress of Aesthetics, Cracovia.
3. Hainic, Cristian 2013: Premiul pentru doctoranzi (Filosofie), decernat în cadrul programului POSDRU „Studii doctorale moderne: internaționalizare și interdisciplinaritate”, Universitatea Babeș-Bolyai.
4. Hainic, Cristian 2016: Premiul UEFISCDI PN-III-P1-1.1-PRECISI-2016-13071 pentru publicații științifice ISI.

Conferințe inter-naționale organizate: 8 (3 internaționale + 5 naționale)

Internaționale: 3

1. The 8th Midterm Conference of the European Research Network *Sociology of the Arts: Art and its context: cross-disciplinary dialogue*, European Sociological Association, Babes-Bolyai University Cluj-Napoca, September 4-6, 2014.
2. Workshop on Everyday Aesthetics, Babes-Bolyai University Cluj-Napoca, Department of Philosophy, Center of Applied Philosophy, September 6, 2014.
3. The Conference of the European Research Network *Sociology of the Arts*, within the 12th Conference of the European Sociological Association (ESA), Czech Technical University, Prague, August 25-28, 2015.

Naționale: 5

1. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, prima ediție, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 14-15 Septembrie 2012 (12 participanți / 1 doctorand).
2. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a doua ediție, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 Septembrie 2013 (21 participanți / 10 doctoranzi).
3. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a treia ediție, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Departamentul de Filosofie, Centrul de Filosofie Aplicată, 19-20 Septembrie 2014 (24 participanți / 6 doctoranzi).
4. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a patra ediție, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca Centrul de Filosofie Aplicată, 11-12 septembrie 2015 (24 participanți / 8 doctoranzi).
5. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a cincea ediție, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca Centrul de Filosofie Aplicată, 23-24 septembrie 2016 (21 participanți / 4 doctoranzi).

Participări la conferințe internaționale și naționale: 63 (39 internaționale + 24 naționale)

2012 (9 + 4)

Internaționale: 9

1. International Conference *Positioning Interdisciplinarity*: Cristian Hainic, "Interdisciplinarity in the Study of Art: The Case of the Hermeneutical Phenomenology of Art", Lorraine University of Nancy, March 9-10, 2012.
2. International conference *A Part of Life: The Meaning of Work Today*: C. Hainic, C. Porcar, "A 'World of Work'? On Heidegger's *Pragmata* and Their Consequences", Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 17-18 Mai, 2012.
3. International Conference of *Applied Social Sciences (ISSA)*: Ștefan-Sebastian Maftai, "The Idea of a 'Social Aesthetic': Contemporary Approaches on a Schillerian Theme", Universitatea de Vest, Timișoara, 18-19 Iunie 2012.
4. The 4th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): Dan Eugen Rațiu, "Remapping the Realm of Aesthetics: Recent Controversies about the Aesthetic and the Aesthetic Experience in Everyday Life", University of Minho, Braga-Guimarães, June 25-27, 2012.
5. The 4th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): C. Hainic, "An Investigation into the Heideggerian Roots of the Aesthetics of Everyday Life: A Hermeneutical Approach to Art", University of Minho, Braga-Guimarães, June 25-27, 2012.
6. The 7th International Conference on Cultural Policy Research (ICCPR): D.E. Rațiu, "Policies of Creativity: Roles of the Arts within the 'Creative Cities' Discourses and Practices", University of Barcelona, Barcelona, 9-12 July 2012.
7. The ESA-RN *Sociology of the Arts Conference 2012 Sociology of the Arts and Artistic Practices*: D-E. Rațiu, M. Rațiu, "Approaching Contemporary Artistic Practices: Hybridizing Methods of Aesthetics and Sociology?", University of Music and Performing Arts, Vienna, 5-8 Sept. 2012.
8. International Workshop on *The Historiography of Philosophy: Representations and Cultural Constructions*: Șt.-S. Maftai "Philosophy as 'Artwork': Revisiting Nietzsche's Philosophy from an 'Aesthetic' Point of View", Universitatea de Vest, 22-23 sept. 2012.
9. The 38th *Conference on Social Theory, Politics and the Arts (STP&A)*: D.E. Rațiu, "Roles of the Arts within the Creative Cities Discourses and Practices: a Debate and a Case Study", Louisiana State University, Baton Rouge, October 18-20 2012.

Naționale: 4

10. Conferința națională *O filă de istorie: om, societate, cultură*: C. Hainic, "Hermeneutica artei ca pragmatică a vieții cotidiene", Centrul de Studiere a Populației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 23-24 Martie, 2012.
11. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, Prima ediție: D.E. Rațiu, "Extinderea domeniului Esteticii: Controverse recente despre estetic și experiența estetică în viața cotidiană", Centrul de Filosofie Aplicată, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 14-15 Sept. 2012.
12. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, Prima ediție: Șt.-S. Maftei, "Spre un nou stat estetic? Reflecții contemporane asupra posibilității unei estetici sociale", CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 14-15 Septembrie, 2012.
13. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, Prima ediție: C. Hainic, "Rădăcinile heideggeriene ale esteticii cotidianului: o abordare hermeneutică a artei", CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 14-15 Septembrie, 2012.

2013 (7 + 9)

Internaționale: 7

1. Symposium *Heterologies of the Everyday: The Aesthetics of Everyday Life*: D. E. Rațiu, „Everyday Aesthetics: Which Views on the Self, Intersubjectivity, and Ontology of the Everyday Best Suit?”, University of Helsinki, 22-23 March 2013.
2. The 5th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): D. E. Rațiu [as member of the ESA Executive Committee], Charles University, Prague, 17-19 June 2013.
3. The 19th International Congress of Aesthetics (ICA 2013): *Aesthetics in Action*: D. E. Rațiu, „Everyday Aesthetics as Practical Philosophy: Exploring the Roles of Aesthetic Knowing and Aesthetic Choice in Everyday Life”, The Jagiellonian University of Krakow, 21-17 July 2013.
4. The 19th International Congress of Aesthetics (ICA 2013): *Aesthetics in Action*: Șt. S. Maftei, „From aesthetic freedom to morality and beyond? Schiller’s challenges to Kant’s views on morality and aesthetic experience”, The Jagiellonian University of Krakow, 21-17 July 2013.
5. The 19th International Congress of Aesthetics (ICA 2013): *Aesthetics in Action*: C. Hainic, „Beyond the Artworld: Some Procedural Aspects of Heidegger’s Ontology of Art”, The Jagiellonian University of Krakow, 21-17 July 2013.
6. The 23rd World Congress of Philosophy (WCP 2013) *Philosophy as Inquiry and Way of Life*: D. E. Rațiu, „The State of Aesthetics: Between Art and Everyday Life”, National & Kapodistrian University of Athens, 4-10 August 2013.
7. The 11th Conference of the European Sociological Association (ESA) *Crisis, Critique, and Change – Research Network Sociology of the Arts*: D. E. Rațiu, „Artistic Critique on Capitalism: Recent Controversies about ‘Critique’ and ‘Crisis’”, University of Turin, 28-31 August 2013.

Naționale: 9

8. Conferința doctoranzilor UBB *Cercetări filosofice fundamentale și aplicative cu perspective inter- și trans-disciplinare*: E. Lazar, „Artificarea corpului. Culturile urbane între text, tehnici ale sinelui și modă”, Școala Doctorală de Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 10 mai 2013.
9. Conferința doctoranzilor UBB: C. Hainic, „Extinderea domeniului esteticii dincolo de lumea artei: Heidegger și proceduralismul”, Școala Doctorală de Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 10 mai 2013.
- 10-11. A Treia Sesiune Națională de Comunicări Științifice ale Doctoranzilor: E. Lazar (Panel: Filosofie), „Artificarea corpului. Culturile urbane între text, tehnici ale sinelui și modă”; (Panel: Artă) „PostProducție în arta contemporană. Între spațiul galeriei și estetica vieții cotidiene”, Universitatea de Vest, Timișoara, 10-16 iunie.
12. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, Ediția a doua: D. E. Rațiu, „Estetica cotidianului ca filosofie practică”, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 septembrie 2013.
13. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, Ediția a doua: Șt. S. Maftei, „De la libertatea estetică la moralitate și apoi la libertatea politică? Controversa între Schiller și Kant privitoare la moralitate și experiență estetică”, CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 sept. 2013.
14. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, Ediția a doua: N. Sălcudean, „Estetică și noi tehnologii: provocări globale pentru viitorul organizațiilor culturale și al managementului cultural”, CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 sept. 2013.

15. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, Ediția a doua: C. Hainic, „O alternativă heideggeriană la definiția esteticii vieții cotidiene”, CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 sept. 2013.
16. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, Ediția a doua: E. Lazar, „Culturile urbane și construcția sinelui. Moda ca formă de artificare a corpului”, CFA, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 27-28 Sept. 2013.

2014 (8 + 3)

Internaționale: 8

1. Winter symposium *Heterologies of the Everyday: Everyday moods, affects and attunements*: D. E. Rațiu, “Aesthetic Responses and Choices in Everyday Life: Exploring Applications for a Practical Aesthetics”, University of Tartu, Estonia, March 7-9, 2014.
2. The 6th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): D. E. Rațiu [as a member of the ESA Executive Committee: peer-review, chairing sessions], University of Amsterdam, Netherlands, May 29-31, 2014.
3. The 6th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): C. Hainic, “Revisiting the Exceptionality Condition in Everyday Aesthetics”, University of Amsterdam, Netherlands, May 29-31, 2014.
4. The 6th Mediterranean Congress of Aesthetics: D.E. Rațiu, M. Rațiu, “Facts and Values in Artistic Practices: Recent Approaches in Aesthetics and Sociology of Art”, University of Paris 1 Panthéon-Sorbonne / Villa Finaly, Florence, Italy, 24-28 June 2014.
5. The 8th Midterm Conference of the European Research Network Sociology of the Arts *Art and its context: cross-disciplinary dialogue*: Șt. Maftai, “The Aesthetics of Eco-Protest in Romania (2000-2013): The Rise of the Aesthetic Cosmopolitanism in Eco-Movements”, Babes-Bolyai University Cluj-Napoca, Romania, September 4-6, 2014.
6. The 8th Midterm Conference of the European Research Network Sociology of the Arts *Art and its context: cross-disciplinary dialogue*: N. Sălcudean, “From Mediascapes to Ideoscapes: A Disembodied and Embodied Romanian Performance at the Venice Biennale (2005 vs. 2013)”, Babes-Bolyai University Cluj-Napoca, Romania, September 4-6, 2014.
7. Workshop on Everyday Aesthetics: D. E. Rațiu, “Applications for Everyday Aesthetics in Daily and Organizational Life”, Babes-Bolyai University Cluj-Napoca, Department of Philosophy, Center of Applied Philosophy, September 6, 2014.
8. Workshop on Everyday Aesthetics: Șt. Maftai, “Assessing Everyday Aesthetic Social Situations: A New Theoretical Framework”, Babes-Bolyai University Cluj-Napoca, Department of Philosophy, Center of Applied Philosophy, September 6, 2014.

Naționale: 3

8. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a treia ediție: D. E. Rațiu, „Estetica vieții cotidiene: Aplicații în viața cotidiană și organizațională”, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Departamentul de Filosofie, Centrul de Filosofie Aplicată, 19-20 Septembrie 2014.
9. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a treia ediție: N. Sălcudean, „Estetica organizațională. Studiu de caz: Fabrica de Pensule Cluj-Napoca”, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Departamentul de Filosofie, Centrul de Filosofie Aplicată, 19-20 Septembrie 2014.
10. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a treia ediție: C. Hainic, „O contracritică a excepționalității obiectului estetic în estetica vieții cotidiene”, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Departamentul de Filosofie, Centrul de Filosofie Aplicată, 19-20 Septembrie 2014.

2015 (8 + 4)

Internaționale: 8

1. Winter Symposium *Exhibiting the Everyday: Representing, Mediating, Experimenting*: D. E. Rațiu, “Fashion and Everyday Representations of the Body: Constructing Identity and Otherness in Transylvania”, Oslo University College / University of Oslo, Norway, March 19-20, 2015.
2. The 7th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): D. E. Rațiu [as member of the ESA Executive Committee], Dublin Institute of Technology, Ireland, June 11-13, 2015.

3. IAA Conference 2015 *Revisions of Modern Aesthetics*: St. Maftei, "Everyday aesthetics, green aesthetics, environmental protest: The aesthetic struggle of environmentalism in Romania", International Association for Aesthetics (IAA), University of Belgrade, Serbia, June 26-28.
4. 12th Conference of the European Sociological Association (ESA): D. E. Rațiu, "Applications for Everyday Aesthetics in Daily and Organizational Life", Czech Technical University, Prague, August 25-28, 2015.
5. 12th Conference of the European Sociological Association (ESA): St. Maftei, "Civic environmentalism in Romania and everyday social aesthetics: a framework for assessing environmental protests as aesthetic social situations", Czech Technical University, Prague, August 25-28, 2015.
6. 12th Conference of the European Sociological Association (ESA): C. Hainic, "On the social nature of everyday aesthetic experience", Czech Technical University, Prague, August 25-28, 2015.
7. 12th Conference of the European Sociological Association (ESA): N. Sălcudean, "Organizational Aesthetics. Case Study: Paintbrush Factory, Cluj-Napoca", Czech Technical University, Prague, August 25-28, 2015.
8. The 2nd International Conference on Communication and Education in Knowledge Society (CESC): St. Maftei, "The 'environmental' model as a philosophical framework for analyzing everyday aesthetics as 'environmental' communication", Universitatea de Vest, Timișoara, November 5-7, 2015.

Naționale: 4

9. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a patra ediție: D. E. Rațiu, „Modă și reprezentări cotidiene: construirea identității și alterității în Transilvania (secolele 18-19)”, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Centrul de Filosofie Aplicată, 11-12 septembrie 2015.
10. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a patra ediție: N. Sălcudean, „Leadership estetic. Experiență cognitivă și senzorială în cadrul Fabricii de Pensule, Cluj-Napoca”, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Centrul de Filosofie Aplicată, 11-12 septembrie 2015.
11. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a patra ediție: St. Maftei „Estetica cotidiană, estetica mediului înconjurător, protestul ecologist: un exemplu de analiză a 'situațiilor sociale estetice'”, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Centrul de Filosofie Aplicată, 11-12 septembrie 2015.
12. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a patra ediție: C. Hainic, „O problemă de contextualism ontologic în experiența estetică cotidiană”, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Centrul de Filosofie Aplicată, 11-12 septembrie 2015.

2016 (7 + 4)

Internaționale: 7

1. Workshop *Contexts for Contemporary Art Practices in the Everyday*: Dan Eugen Rațiu: „Applications of Everyday Aesthetics: The Aesthetic Account of Everyday Life in Organizations”, LEAP Institute for the Arts, Colorado State University, May 9-10, 2016.
2. The 8th Conference of the European Society for Aesthetics (ESA): D. E. Rațiu [as member of the ESA Executive Committee], University of Barcelona, Spain, June 8-10, 2016.
3. The International Society for Universal Dialogue XI World Congress *Values and Ideals, Theory and Praxis*: Stefan Sebastian Maftei: „Aesthetic Cosmopolitanism as a Case for Everyday Aesthetics – A Proposal”, Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences, Warsaw, Poland, July 11-15, 2016.
4. XXXVIème Congrès de l'Association des Sociétés de Philosophie de Langue Française (ASPLF): D.E. Rațiu: „Esthétique de l'existence : l'artiste comme modèle de l'invention de soi et style de vie”, Université « Al.I. Cuza », Iași, Roumanie, 23-27 août 2016.
5. XXXVIème Congrès de l'Association des Sociétés de Philosophie de Langue Française (ASPLF): St. Maftei: St. S. Maftei: « L'éducation esthétique face à ses contraintes: Schiller comme lecteur avisé de Rousseau », Université « Al.I. Cuza », Iași, Roumanie, 23-27 août 2016.
6. The 9th Midterm Conference of the ESA RN-Sociology of the Arts - *Arts and creativity: working on identity and difference*: D. E. Rațiu: „Bodies, felt meaning, and sensory encounters: a practical aesthetic account of everyday life in organizations”, University of Porto, Portugal, 8-10 September 2016.
7. The 9th Midterm Conference of the ESA RN-Sociology of the Arts - *Arts and creativity: working on identity and difference*: St. S. Maftei: „Aesthetic cosmopolitanism as everyday aesthetic practice: An approach”, University of Porto, Portugal, 8-10 September 2016.

Naționale: 4

8. Conferința Școlii Doctorale de Filosofie *Aspecte teoretice și practice ale cercetărilor filosofice doctorale*: D. E. Rațiu: „Experiența estetică a cotidianului și lumea-vieții”, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filosofie, Centrul de Filosofie Aplicată, 22 Aprilie 2016.

9. „Estetica existenței: artistul ca model al inventării de sine și stil de viață”, Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor*, a Cincea ediție, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), 23-24 Septembrie 2016.

10. Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor*, a Cincea ediție: Ileana Nicoleta Sălcudean: „Corporalizarea și spectacolul identității: festival de film și modă. Studiu de caz: Festivalul Internațional de Film Transilvania”, Conferința națională *Estetică și Teorii ale Artelor (ETA)*, a Cincea ediție, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Centrul de Filosofie Aplicată (CFA), 23-24 Septembrie 2016.

11. Colocviul anual al Societății Române de Fenomenologie *Comunitate - identitate - diferență. Priviri fenomenologice*: D.E. Rațiu: „Experiența estetică a cotidianului și lumea vieții. Despre contribuția fenomenologiei la estetica cotidianului”, Universitatea București, Facultatea de Filosofie, 16-17 Noiembrie 2016.

**Director proiect,
Prof. dr. Dan Eugen Rațiu**

25 nov. 2016